

▲KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır DİPLOMAT

Heydər Əliyev

№ 13 (387) 29 May, Gulan - 4 iyun, tîrmeh sal, 2016
Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Haftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasetî

Qiyməti:
Hêjaye: 40 qəpik

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib

Səh. 14

Премьер-министр Курдистана осудил террористическую атаку на коптских христиан в Египте

Səh. 12

Serok Barzanî bi peyamekê meha Remezanê pîroz kir

Səh. 11

Pîrozbahî Ahmede
H e p o r a

Səh. 14

Езидский командир предупреждает РПК и “Хашд аш-Шааб”

Səh. 12

Şoreşa Gulanê

Səh. 11

Viyan Dexîl: Muzexaneyeke onlin bo belgêkirina karesatên Ezdiyan tê vekirin

Kürdlər və Kürdüstan

Səh. 5

Kurdên Xorasanê

Səh. 7

Hattin döyüşü

Səh. 6

Kars ya Ankara'ya Kapılarını Kapatmalı, yada...

Səh. 8

ABŞ-ın göndərdiyi yeni silah yükü kürdlərə təhvil verildi

Səh. 4

HAK-PAR Parti Meclisi; Siyasi çözüm ve diyalog kanalları açılmalı

Səh. 10

Səh. 4

Kürd lider ABŞ-a buraxmadı

Səh. 11

Iraq û Rûsya rakirina vîzayê gotûbêj kirin

Səh. 16

Курдянка из Сулеймании стала “Мисс Ирак-2017”

Səh. 3

ABŞ - la Türkiyə arasında kürd gərginliyi

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə ucaldılmış abidəni ziyarət edib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin şərəfinə paytaxtın İstiqlaliyyət küçəsində ucaldılmış abidəni Respublika Günü münasibətilə ziyarət edib.

Abidənin ətrafında fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Dövlət başçısı abidənin

önünə əkilil qoydu.

Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirildi.

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması xalqımızın tarixinə şanlı hadisə kimi daxil olub. Müstəqil, azad, demokratik respublika qurmağı

qarşısına məqsəd qoyan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 aylıq fəaliyyəti dövründə xalqımızın milli mənlilik şüurunu özünə qaytarıb, onun öz müqəddəratını təyin etməyə qadir olduğunu nümayiş etdirib.

Doxsan doqquz il əvvəl

mayın 28-də qəbul edilmiş "İstiqlal Bəyannaməsi"ndən – "Əqdnamə"dən də göründüyü kimi, bu möhtəşəm tarix xalqımızın müstəqillik amalını daha da gücləndirib.

XX əsrin sonlarında yenidən müstəqilliyinə qovuşan Azərbaycan öz suverenliyini

qoruyub saxlamağı bacarıb. Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətçiliyinin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər görüb, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitliyi bərqərar edib. Ulu öndər Heydər Əliyevin şah əsəri olan müasir müstəqil Azərbaycan dövləti sürətli inkişaf yoluna qədəm qoyub.

Şərqdə ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti XX əsrin sonunda yenidən istiqlaliyyətinə qovuşan müstəqil Azərbaycanın şərəfli tarixində böyük mərhələnin başlanğıcını qoyub. Xalqımız Cümhuriyyətin yarandığı bu şərəfli tarixi 28 May Respublika Günü kimi qeyd edir.

Gələn il xalqımız Şərqdə ilk parlamentli respublikanın - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyini qeyd edəcək. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında mayın 16-da Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illik yubileyi respublikamızda dövlət səviyyəsində geniş qeyd ediləcək.

president.az

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Milli Aviasiya Akademiyası və ADA Universitetinin Respublika Günü münasibətilə birgə tədbirində iştirak edib

Mayın 27-də Milli Aviasiya Akademiyasının və ADA Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə 28 May - Respublika Gününe həsr olunan tədbir keçirilib. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

ADA Universitetinin prorektoru Fəriz İsmayilzadə 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradıldığını deyərək bu günün milli tariximizin ən önəmli səhifələrindən biri olduğunu bildirdi. Fəriz İsmayilzadə Respublika Günü münasibətilə təşkil olunan rəsmi qəbulda Prezident İlham Əliyevin bu tarixi günlə bağlı sözlərini xatırlatdı. Qeyd etdi ki, Azərbaycanda yaradılan birinci müsəlman demokratik respublikası xalqımızın dünya miqyasında nə qədər mütərəqqi və istedadlı olduğunu bir daha göstərdi. Müstəqilliyimiz əldə edilən illərdə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti uğrunda mübarizə aparan insanların xidmətlərini xatırladan prorektor ölkəmizin müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ulu öndər Heydər Əliyevin misilsiz işlər gördüyünü vurğuladı. Bildirdi ki, Ümummilli Lider müstəqilliyini itirmək təhlükəsi ilə üzləşən Azərbaycanı fəla-

kətlərdən xilas edərək demokratik, hüquqi və sürətlə inkişaf edən dünyəvi dövlətə çevirib.

Sonra Azərbaycanın dövlət himni səsləndi.

Milli Aviasiya Akademiyasının rektoru, akademik Arif Paşayev tədbirin keçirildiyi Milli Aviasiya Akademiyasının zalını təyyarəyə bənzətdi. "Bu təyyarə ADR-dir. Nömrəsi də 99", - deyən Arif Paşayev 99 il bundan əvvəl Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması münasibətilə təbriklərini çatdırdı. Bildirdi ki, bu gün "bu təyyarə" Luiziananın caz ansamblını bu tədbirə gətirib.

ADA Universitetinin rektoru, professor Hafiz Paşayev 99 il

əvvəl yaradılan ilk demokratik respublikanın bu gün bizim fəxrimiz olduğunu, fərəh hissi ilə bu tarixi dünyaya bəyan etdiyimizi vurğuladı. Hafiz Paşayev ölkəmizin ABŞ-da səfiri vəzifəsində çalışdığı vaxtlarda Cümhuriyyətin yaradıcılarından biri olan Fətəli xan Xoyskinin qardaşı oğlu Ziyadxan Xoyski ilə Vaşinqtonda görüşdüyünü və onun "Azərbaycan yenidən müstəqillik əldə edib. Xahiş edirəm bunu bir də əldən verməyin" sözlərini xatırlatdı. Sovet dövründə Cümhuriyyətlə bağlı məlumatın az olduğunu diqqətə çatdıran ADA Universitetinin rektoru bu gün bizim müstəqil respublikamızın qədrini bildiy-

imizi söylədi. Prezident İlham Əliyevin bununla bağlı çıxışını qeyd edən Hafiz Paşayev dövlətimizin başçısının "Müstəqilliyimiz əbədidir və bunu bir daha itirməyəcəyik" sözlərini xüsusi vurğuladı.

Sonra səhnəyə Cons Hopkins Universitetinin Mərkəzi Asiya və Qafqaz İnstitutunun rəhbəri, tarixçi alim, ADA Universitetinin fəxri doktoru, tanınmış cazmen Frederik Star dəvət olundu.

Frederik Star Bakının hələ sovetlər dövründə caz mərkəzi kimi tanındığını bildirərək, paytaxtımızı böyük musiqi şəhəri adlandırdı.

Tədbirdə cazmen Cavan Zeynallının və Əməkdar Artist

Lalə Məmmədovanın ifaları oldu.

Sonra səhnə ABŞ-ın Luiziana caz ansamblının ixtiyarına verildi. Ansamblı 1967-ci ildə Frederik Star təsis edib. 1980-ci illərdə Bakıya gələn Frederik Star Vaqif Mustafazadə ilə bir səhnəni bölüşüb.

Tədbirdə banjo alətində muğam ifa olundu. Milli Aviasiya Akademiyasının və ADA Universitetinin tələbələrindən ifasında bu ali təhsil ocaqlarının himnləri səsləndi.

Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyeva ABŞ-ın Luiziana caz ansamblının musiqiçiləri ilə görüşdü.

milli.az

ABŞ-la Türkiyə arasında kürd gərginliyi

Ötən həftə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Vaşinqtonda amerikalı həmkarı Donald Trampa görüşdü. Türk lider bu səfərdən demək olar, əliboş qayıtdı. Daha dəqiqi, vacib

bilirdilər – kişilər edam olunacaq, qadınlar əsir alınacaq, uşaqların beyni “yuyulacaq” və onlardan kamikadze kimi istifadə olunacaq.

Savaşın dəhşətlərini görüb

məsələlərdən biriylə də bağlı güzəştə nail ola bilmədi. Ərdoğanı ən çox məyus edən Trampı Suriyada döyüşən kürdləri silahlandırmaq məsələsində razı sala bilməməsi oldu. Lakin o, yenə də Trampın diqqətinə çatdırdı ki, Türkiyə Birləşmiş Ştatların kürdlərlə ittifaqını heç vaxt qəbul etməyəcək.

Strateq.az xarici mətbuata istinadən kürdlərin ABŞ üçün niyə bu qədər vacib olduğuna və bu vəziyyətin Ankara-Vaşinqton əlaqələrinə necə təsir edəcəyinə aydınlıq gətirməyə çalışacaq.

Nəticəsiz danışıq...

İki liderin söhbəti cəmi 22 dəqiqə çəkdi. Bura tərcüməyə sərf olunan vaxtı da əlavə etsək, dəqiqələrin sayı bir az da geriləyər. Qərribə də olsa, səfərlə bağlı ən yaddaqalan epizod Türkiyənin ABŞ-dakı səfirliyi önündə baş verən insident oldu. Ərdoğanın mühafizəçiləri ilə səfirliyin binası önünə gələn kürd nümayişçilər arasında əlbəyaxa dava düşdü. Nəticədə 11 nəfər xəsarət aldı, polisə müqavimət göstərdiyinə görə 2 nəfər həbs olundu.

Ərdoğan mətbuat konfransında sərt danışdı. Bildirdi ki, regionun gələcəyində terror təşkilatlarına, o cümlədən PYD (Kürd Demokratik İttifaqı) və YPG-yə (Kürd Demokratik İttifaqının silahlı qanadı) yer yoxdur. Və onların regionda mövcudluğu Türkiyənin hamını əhatə edən razılaşması ilə uzlaşmır.

Ərdoğan bu fikirləri səsləndirərək Trampın fikri hardasa uzaqlarda dolaşırdı. Bəzi ekspertlərin fikrincə, əslində ABŞ-ın İŞİD-ə qarşı mübarizədə kürdlərə arxalanması həm də Ərdoğanın yanlış siyasətinin nəticəsi kimi ortaya çıxıb.

Kürdlərin yüksəlişi...

2014-cü ilin sentyabrı... İslamçılar Suriyanın Kobani şəhərini ələk-vələk etdilər. Ona qədər şəhər 2 il idi YPG-nin nəzarətindəydi.

Döyüşlər ara vermirdi. Kürdlər sona qədər dirəndilər. Məğlub olacaqları təqdirdə onları nələrin gözləyəcəyini

Kobanidən qaçan minlərlə insan Türkiyə sərhədinə tərəf yön aldı. Ankara sərhədə tankları yığsa da, müdaxiləyə tələsmədi. Üstəlik Türkiyədəki

kürdlərin Suriyadakı kürd soydaşlarına yardım etməsinə mane olmadı.

Türkiyənin öz maraqları vardı. Ölkə daxilində kürd üsyanının getdiyi, PKK-nın ölkədə rəsmən terror təşkilatı kimi qəbul edildiyi bir vaxtda Ankara üçün YPG ilə İŞİD-in toqquşması bir növ, şüşə qabda hörümçəklərin savaşı təsiri bağışlayırdı. Kobanidə axan qanı durdurmaq üçün köməyə ABŞ-ın ovaxtkı prezidenti Barak Obama gəldi. Oktyabrın ortalarında kürdlərə havadan dərmən və silah yardımı edildi. Ankara ilə Vaşinqton arasında əldə edilən razılaşmaya uyğun olaraq Türkiyə ərazisindən keçən təyyarələr İraq kürdlərinə yardım payladı.

ABŞ təyyarələri bir az da irəli gedərək islamçıların hədəflərinə zərbələr endirdilər. Və 3 ay sonra Kobani İŞİD-in mühasirəsindən azad olundu.

Türkiyə üçün şans

Həmin ərəfədə Ərdoğanın masası üzərinə amerikalı tərəfdaşlarından ismaric gəldi. Vaşinqton Ankaraya ABŞ-ın hərbi təyyarələrini Türkiyə hərbi bazalarına buraxmağı, həmçinin İŞİD-ə qarşı mübarizə aparan suriyalı müxaliflərə birgə təlim keçməyi təklif etdi.

Amerikalılar hesab edirdilər ki, alternativ anti-İŞİD ittifaqını kürdlərin iştirakı olmadan qur-

maqla Türkiyəyə jest etmiş olurlar. Lakin Türkiyənin yenə öz maraqları vardı. Bu dəfə Ərdoğan İŞİD-i çökdürməkdən çox, Bəşər Əsədin devrilməsini istəyirdi. Eyni zamanda düşüncə nürdü ki, İŞİD-lə münasibətə girməyə, onlar da Türkiyə ilə savaşı fikrində olmayacaqlar.

Ərdoğan amerikalılara öz təklifini verdi – Hələb və İdlib arasında uçuşa qapalı azad zona yaratmaq. Ərdoğan hesab edirdi ki, Əsədə qarşı vuruşan mötədil müxalifət həmin bölgədə hava zərbələrindən qorxmadan qruplaşa, həmçinin dincələ bilər.

Təklif ABŞ-ın üreyindən olmadı. Çünki bu halda Birləşmiş Ştatlar rəsmi Dəməşqlə, həmçinin Əsədin “rəisləri” Rusiya və İranla üz-üzə gəlməli olacaqdı.

Pentaqon bu qənaətə gəldi ki, ən optimal çıxış yolu diqqəti İŞİD-lə savaşı kürdlərə

yönlətməkdir. 2015-ci ilin yazında kürdlər və onların ərəb müt-

təfiqləri əsas sərhəd məntəqəsi olan Tel-Abyadı ələ keçirirlər. Bu həm də Suriya-Türkiyə sərhədinə nəzarəti ələ keçirmək demək idi.

Ərdoğanın İŞİD-lə bağlı “nə savaş, nə sülh” taktikası işə yaramır və terrorçular Suruçda terakt həyata keçirərək 33 nəfərin həyatını itirməsinə səbəb olurlar. İki gün sonra Ərdoğan Obamaya zəng edir... “İncirlik” hərbi bazası ABŞ qırıcılarının üzünə açılır.

Lakin Ankara ilə Vaşinqtonun maraqları yenə toqquşur. Məsələn, Ərdoğan Minbiclə birgə yüzkilometrik ərazinin İŞİD-dən təmizlənməsi ilə kifayətlənmir, bu ərazidə kürdlərin olmamasını tələb edirdi.

Amerikalılar üçün əsas

məsələ İŞİD-çiləri şəhərdən çıxarmaq idi. Vaşinqton bu məqsədlə kürdlərin ərazilərindən istifadə olunmasını təklif etdi. Ərdoğan qəti şəkildə qarşı çıxdı. Bu, kürdlərə bütün sərhədə nəzarət imkanı yaratmaq demək idi. Türkiyə prezidenti ABŞ-ı inandırmağa çalışdı ki, onun mindən artıq suriyalı döyüşçüsü var və onlar Minbicdə vəziyyəti dəyişmək gücündədilər.

Ankara Əsədə müxalif olanlar və suriyalı türkmənlər arasından bir neçə yüz nəfərlik dəstək topladı. 2016-cı ilin aprelində onlar bir neçə kəndi ala bildilər.

ABŞ yenə kürdlərə üz tutmağa məcbur oldu. Həmin vaxt kürdlər ərəb müttəfiqləri ilə “Suriyanın Demokratik Qüvvələri” (SDQ) adı altında birləşmişdilər.

Bir neçə ay davam edən qanlı döyüşlərdən sonra – avqustun 12-də SDQ Minbici ələ keçirə bildi. Ərdoğan hid-dətlənmişdi. Obama ona söz verdi ki, kürdlər şəhəri alandan sonra şərqi – Kobani istiqamətinə çəkiləcəklər. Lakin YPG bunu etməyə tələsmirdi,

Məlum qiyam cəhdi uğurla yatırıldıktan sonra Ərdoğan Suriyaya tərəf üz tutdu. Avqustun 24-də “Fərat qalxanı” əməliyyatı başladı. Ankaraya loyal olan Suriya müxalifəti türk tanklarının dəstəyi ilə Suriyanın şimalına doğru irəlilədi.

ABŞ YPG-ni vaxtında Minbicdən uzaqlaşdıraraq böyük bir qarşıdurmanı önləmiş oldu.

Vaşinqton türklərə hava və kəşfiyyat dəstəyi verməyə davam

edirdi. Və yarım il sonra “Fərat qalxanı” əməliyyatı strateji şəhər sayılan Əl-Babın ələ

keçirilməsi ilə başa çatdı. Suriyanın şimalında Türkiyənin nəzarətində olan 2 min kilometrlik ərazi yaradıldı.

Hazırda gündəmdə olan İŞİD-in “paytaxtı” Raqqanın ələ keçirilməsidir. Vaşinqtona görə, düşməni məhv etməkdə əsas rol “Suriyanın Demokratik Qüvvələri” oynaya bilər. Türkiyə bununla razılaşmır və bunu bacaracaq qüvvənin “Fərat qalxanı” olduğunu düşünür.

Pentaqon da bunu qəbul etmir. Və arqument gətirir ki, SDQ-nin nəzarətində 50 min (27 min kürd, 23 min ərəb), türklərin nəzarətində isə 10 min döyüşçü var. Başqa bir problem də odur ki, “Fərat qalxanı” Raqqaya girmək üçün ya kürdlərin, ya da Əsədin nəzarət etdiyi ərazilərdən keçməlidir.

Vəziyyəti təhlil edən Tramp administrasiyası Raqqaya girə bilməsi üçün kürdləri silahlandırmağa – ağır hərbi texnika ilə təchiz etməyə qərar verdi.

Bu qərar gözlənilmədiyi kimi, Ankaranın etirazına səbəb oldu. “Türkiyə dövlətinin gələcəyini təhdid edən təşkilatların koalisiyada mövcudluğunu qəbul edə bilmərik. Ümid edirik ki, ABŞ administrasiyası qərarını bir də gözədən keçirəcək”, – deyərək Türkiyə baş nazirinin müavini Nureddin Canikli bəyan etdi.

Vaşinqton, Ankara və gələcək...

Lakin ekspertlər hesab edirlər ki, bütün bu xoşagəlməzliklərə baxmayaraq, Ankara ilə Vaşinqton arasında real konfliktin yaranacağını gözləməyə dəyməz. Hərbi-siyasi ekspert Riçard Vaytsın sözlərinə görə, hər iki ölkə əlindən gələni edəcək ki, müttəfiqliyi qoruyub saxlasın.

«Həmişə belə olub. Soyuq savaş dövründə Türkiyə və ABŞ Kipr və bir neçə başqa məsələdə razılığa gələ bilməmişdi. Amma yekun olaraq qərar gəldilər ki, əsas diqqəti sovetlərdən gələn təhdidə yönəltsinlər. Suriya məsələsindəki fikir ayrılığına baxmayaraq, geosiyasi baxımdan onların hər ikisinə birlikdə olmaq sərfəlidir”. Bəzi türk ekspertlər isə bu fikirdədir ki,

münasibətlər qopmasa da, tərəflər arasında soyuqluq mütləq olacaq... **Strateq.az**

Bərzani Rusiyaya getdi

İraq Kürd Muxtar Vilayətinin rəhbəri Neçirvan Bərzani Sankt-Peterburqa səfər edib. Axar.az xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqla-

masında Rusiya Xarici İşlər nazirinin müavini Mixail Boqdanov söyləyib. O, Bərzaninin Peterburqda Xarici İşlər naziri Sergey Lavrovla görüşdüyünü bildirib.

Boqdanov tərəflər arasında ABŞ koalisiyasının İraqdakı əməliyyatının müzakirə edildiyini söyləyib. **azmedia.info**

K ü r d l i d e r ABŞ-a buraxılmadı

ABŞ PKK-nın siyasi qanadı olan PYD-nin lideri Saleh Müslümə viza verməkdən imtina edib. Teleqraf.com Türkiyə mediasına istinadla xəbər verir ki, Saleh Müslüm ABŞ-da "Yaxın Şərqi yenidən düzənlənməsində ABŞ-kürd əməkdaşlığı" mövzusunda keçiriləcək konfransa qatılmaq niyyətində olub.

Viza ala bilməyən PYD lideri konfransa Skype vasitəsilə qatılıb.

Konfrans zamanı Saleh Müslümə "Niyə konfransda iştirak üçün ABŞ-a gəlmədiniz" sualı verilib. PYD lideri isə bildirib ki, viza müraciətini ABŞ iki ay əvvəl rədd edib.

Qeyd edək ki, Suriyada kürdlərin siyasi qanadının lideri kimi tanınan və silahlı kürd qruplaşmalarına daim dəstək verən Saleh Müslüm 2015-ci ildə də ABŞ-a getmək istəyib. Həmin zaman Obama administrasiyası müraciəti rədd edib. **teleqraf.com**

Suriyanın qərbində terrorçulara məxsus bir neçə tunel aşkar edilib

Suriya ordusu Homs şəhərinin Əl-Vəər məntəqəsinin terrorçulardan qalmış partlayıcı tələlər və minalardan təmizlənməsi əməliyyatı zamanı bir neçə məxfi tunel aşkar edib.

Əl-Əxbəriyyə telekanalının verdiyi məlumata görə, terrorçular mərkəzi qərargahları ilə birbaşa əlaqəyə malik olan bu tunellərdən təchizatların daşınması və sürətli yerdəyişmə üçün istifadə edirmişlər.

Daxil olan məlumatlara görə, Homs vilayətində yerləşən Əl-Vəər məntəqəsinin təmizlənməsi əməliyyatı Suriya ordusu tərəfindən davam etdirilir. **azeri.sahartv.ir**

Suriyada İŞİD qurbanlarının kütləvi məzarlığı aşkarlanıb

Suriyada İŞİD qurbanlarının kütləvi məzarlığı aşkarlanıb. APA-nın "RT"-yə istinadən verdiyi xəbərə görə, məzarlıqda çox sayda mülkə şəxsın meyitinin aşkarlandığı bildirilir.

Kütləvi məzarlıq İŞİD silahlılarından təmizlənmiş Tabka şəhərində tapılıb.

Qeyd edək ki, "Azad Suriya Ordusu" Fərat çayının sahilindəki şəhəri bu ilin əvvəlində terrorçulardan azad edib. **apa.az**

"Ankara Dəməşqlə əməkdaşlığa getməyə məcburdur"

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Türkiyə lideri Rəcəb Tayib Ərdoğan və İran prezidenti Həsən Ruhani ilə telefon danışığı aparıb. Əlbəttə, söhbət ticari-iqtisadi və digər sahələrdə tərəfdaşlığa toxunub. Lakin "Suriyada deeskalasiya zonalarının yaradılması haqda Memorandumun tətbiqinin praktik yönünün uzlaşdırılması" müzakirəsinin mühümlüyü, "müxtəlif səviyyələrdə bu mövzu üzrə koordinasiya səylərinin artırılması" əsas idi. Bu cür danışığ "dubl"u tez-tez baş vermir və bu, özəl xassəli mülahizədən doğa bilər.

Məsələ ABŞ prezidenti Donald Trampın Yaxın Şərqi iki ölkəsinə – Səudiyyə Ərəbistanı və İsraildən ziyarətdən başladığı ilk xarici tur-nesindədir. Xatırladaq ki, Amerika prezidenti Ər-Riyadda bölgəyə ərəb sammitindəki çıxışında Tehranı nəzərdə tutaraq müsəlman dünyasını terrorizmə qarşı mübarizədə birləşməyə çağırıb: "İran Livandan İraq və Yəməne qədər bütün bölgəyə dağıntı və hərc-mərclik yayan terrorçu, könüllü yığma və başqa ekstremistləri maliyyələşdirir, silahlandırır və təlim keçir". Tramp bununla bağlı bəzi ərəb dövlətlərindən antiiran bloku yaratmaq niyyətini ifadə edib. Ekspertlərin əksəriyyətinin fikrincə, çətin ki hazırda söhbət Səudiyyə Ərəbistanı və bölgə müttəfiqlərinin Tehranla birbaşa silahlı qarşıdurmasından getsin. İndiki mərhələdə onların söyləri daha çox İranın Suriyadan sıxışdırılmasına yönələcək. Həmçinin aydın idi ki, Vaşinqton bu dəfə Yaxın Şərqdə NATO üzrə müttəfiqi Türkiyəyə güvənməməyi qəet edib.

Ankaranın etirazlarına rəğmən ABŞ prezidenti Suriyada "Demokratik birlik" kürd partiyasını və onun silahlı qanadı Xalq özünü müdafiə dəstələrini dəstəkləməkdən imtina etməyib. Türkiyə qorxur ki, Ağ Evin bu cür siyasəti son hesabda onun sərhədləri yanında yeni dövlətin – Qərbi Kürdüstanın yaranmasına səbəb olacaq ki, bu da Türkiyənin cənub-şərq vilayətlərindəki

duruma ciddi təsir edəcək. Nəticədə Vaşinqtonun fəaliyyəti bu qayda ilə bəyan olunmuş vahid sünni cəbhəsinə faktiki olaraq parçalayır. Ankara qorxu içində Dəməşqlə əməkdaşlığa doğru irəliləyir, mərkəzləşdirilmiş Suriya dövlətinin saxlanması uğrunda çıxış edir. Bu da onun "şie dünyası"na başçılıq edən Tehranla alyansının

təməlini möhkəmləndirir. Türkiyənin şərtləri ilə kürd probleminin həllində Rusiyanın Ankaraya verəcəyi dəstək hesaba alınmaqla həm də Moskva ilə. Yekunda belə çıxır ki, sünni Türkiyəsi taktiki təsəvvürlər üzündən şie İranı ilə əməkdaşlıq edir, halbuki sünni ərəb dövlətləri Suriya istiqamətində barrikadanın o biri tərəfində görünür. Hətta Ankara və Tehran nəzəri olaraq İraq istiqamətində də birgə hərəkət edə bilər.

Bu, Moskva üçün Yaxın Şərqdə geopolitik manevr imkanı ifadə edir (İran və Türkiyə ilə güzəştli alyanslar vasitəsilə). Bu isə özlüyündə bölgənin ən yeni tarixində unikal faktdır. Hətta ekspertlər bu faktı da istisna etmirlər ki, müttəfiqlərin – Suriya, İraq, İran və Rusiya – hazırda mövcud durumdakı kvarteti Rusiya və İranın vasitəçiliyi ilə Suriya böhranında Ankaranın mənfi rolunun neytrallaşdırılması halında Ankara və Dəməşq arasında münasibətlər də yaratmaq mümkün olacaq. Regnum İA-ya məlum olduğu kimi, bu danışığın bütün iştirakçılarının

ümumi strateji maraqları nəzərə alınmaqla bu baxımdan zondaj fəaliyyəti artıq çoxdan həyata keçirilir.

Eyni zamanda çalarlar var. Məsələn, Parisdə hesab edirlər ki, Türkiyəni prosesdən çıxarmaqla Suriya tənzimlənməsi problemini "Rusiya və İransız həll etmək olmaz". Bu, bölgədə Ankaranın Suriya oyunu

(başqa oyunları kimi) bəzən kəskin siyasi-diplomatik manevrlərinin Qərb tərəfdaşlarından müxtəlif imtiyazlar qazanmağa cəhd etdiyi, lakin onun üçün istənilən əlverişli anda Moskva-Tehran "dostluq qatırı"ndan düşəcəyi ilə izah olunmasına inama əsaslanır. Sözsüz, Türkiyə xarici siyasətinin dayanıqsız xarakter aldığı və tektonik dəyişikliklər həddində olduğu nəzərə alınsa, heç nəyi istisna etmək olmaz. Amma İŞİD, Suriya və "öz" kürdləri ilə döyüşlər, mürəkkəb daxili siyasi vəziyyət Ərdoğanı mövqeləri dəyişməyə məcbur edir.

Hazırda siyasi uzaqqörənlik testi gedir. Suriyada deeskalasiya zonalarının yaradılması haqda Rusiya, Türkiyə və İranın müdafiə etdiyi Memorandumun praktik gerçəkləşdirilməsinə başlamaq lazımdır ki, siyasi proses üçün məkan formalaşsın. Bunsuz Suriyada durumun uzunmüddətli sabitliyi mümkün deyil. Belə ki, Rusiya, Türkiyə və İran liderlərinin söhbətləşməyə mövzusu var. **strateq.az**

ABŞ-ın göndərdiyi yeni silah yükü kürdlərə təhvil verildi

Suriyada Demokratik Birlik Partiyasının nümayəndəsi ABŞ-ın göndərdiyi yeni silah yükünün kürd yaraqlılarına təhvil verildiyini bildirib.

Əl-Məyadin informasiya kanalının verdiyi məlumata görə, kürd yaraqlılarının nümayəndəsinin işarə etdiyi silah yükü Donald Trampın prezidentliyi dövründə ABŞ-ın Suriyada kürd yaraqlılarına göndərdiyi 3-cü

silah yüküdür. Məlumatı verən qaynaq silah yükündə olan silahların növləri barədə isə deyib: İstilik raketləri, keçilməz ərazilər üçün nəzərdə tutulmuş zirehtli texnika, müxtəlif hərbi sursat və bundan öncə göndərilən hərbi təchizatlar üçün yedək parçalar ABŞ tərəfindən göndərilən 3-cü hərbi yardım yükünü təşkil edir. **azeri.sahartv.ir**

Suriyanın şimalında 120 terrorçu öldürülüb

Rusiyanın Rəqqə şəhərində terrorçuların mövqelərinə olan hava hücumlarında 120 terrorçunun öldüyü bildirilir. Bu hücumlar zamanı həmçinin, terrorçulara məxsus 32 döyüş maşını da məhv edilib. Digər tərəfdən Suriya ordusu İŞİD terrorçuları ilə gedən döyüşlərin ardınca Homs vilayətinin cənub-şərqində bəzi məntəqələrə nəzarəti ələ keçirib. Bu əməliyyat zamanı çoxlu sayda terrorçu öldürülüb və ya yaralanıb.

Suriya ordusu həmçinin, İŞİD-in işğalı altında olan əraziləri ağır artilleriya ilə hədəfə alıb. Bu hücum zamanı terrorçulara ciddi zərər və ziyanlar dəyib, insan tələfatı verilib. Suriyalı qüvvələr Müzəffin məntəqəsində isə İŞİD-in uzunluğu 60 metr olan bir tunelini partladılar. Nəticədə bir qrup terrorçu həlak olub. **azeri.sahartv.ir**

Kürdlər və Kürdüstan

Kürdlərin coğrafiyası və yerləşməsi

(Əvvəli ötən sayımızda)

Kürd həyatının ən yeni və olduqca yaxın müşahidəçisi Soan haqlı olaraq deyir «Daimi təhlükə kürdlərdə şübhə, cəsarət, müstəsna çeviklik, zirəklik və yüksək nkışaf etmiş müşahidəçilik yaratmışdı. Sonuncu keyfiyyət mənim müşahidələrimlə də təsdiq olunur.»

1) Özü Gorusdan olan kürddür. Həmçinin Türkyədə İsmayıl haqqı paşa keçən əsrin 70-ci illərində itaətsiz kürdləri tabe etmişdi (sakitləşdirmişdi)

Üç ildən sonra mən həmin yerlərə bir də gələndə məndən soruşdular ki, bəs köhnə atım hanı və onun özümün də çoxdan unudduğum əlamətlərini xatırlayırdılar. Əbətə, bu, yeni təəssüratların azlığı, bu səbəbdən də qavramaq qabiliyyətinin kütləşməsilə izah olunur. Kürdlərdə təzə adamlara diqqətlə, iti nəzərlə bpxmaq adəti var. Hər dəfə məndə belə bir təəssürat yaranırdı ki, üzümə dikilmiş onlarla göz şəklimi çəkib xatirələrinə əddi həkk etdilər.

Kürdlər qətiyyəni süst və küt deyillər. Təhsili, maarifi inkişaf etdirmək üçün onlara imkan düşmür¹. Qismən də onların təbəqəsinə ancaq hərbi məşqlər münasibdir – deyən başçıların xurafatı günahkardır. Ona görə də gündə iki yüz dənə patron² atan, arada isə ancaq dördnala etmək öyrədilmiş öz kiçik dağ atlarını çapırlar. Bir füsət düşən kimi kürdlər oxumaqda tez uğurlar qazanırlar. Onlar yaxşı linqvistdirler və əksəriyyəti türkçə, farsca danışirlar. Uzun illər sərt sərhəd ucqarlarına atılmış bir çox kürd zabitləri məktəbdə keçdikləri fransız dərslərini yada salır və bizə bir neçə fransız sözü deməyə çalışırdılar. Oskar Mann Souç – bulaqda işləyəndə onula məşğul olan Mirzə Cavad adlı biri tez almanca danışmaq öyrəndi və sonra Berlinə gedib müxtəlif idarələrdə Kürdüstan haqqında almanca populyar mühazirələr oxumaqla pul qazanmağa başladı. Elə həmin Sour-bulaqda bir-iki dəfə Nijni yarmarkasında olmaqla rus danışiq dilini çox gözəl mənimsəmiş kürdü gördüm. Konstantinapoda və aricdə oxuyan kürtlər haqqında isə deməyə ehtiyac yoxdur. oNIAr öz türk kolleqalarından heç nə ilə fərqlənmirlər.

1) Keçmiş zamanlarda kürdlər müsəlman aləminə bir sıra alim (Əbül Fidi, İdrisi), ilahiyyatçı və şair vermişdir. Lerx və Marr əsərləri.

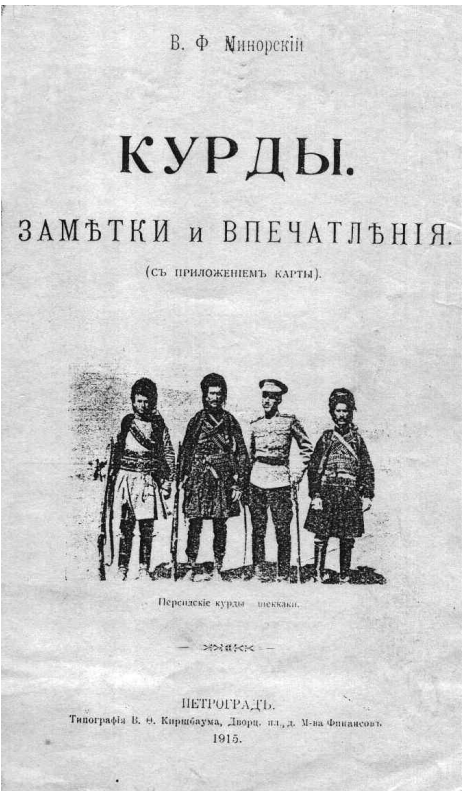
2) Bununla onlar atmaqda məharət göstərirlər. Mən məşhur Sımkonun patronun boş gilizini ağanın (əsən) yellənən budağına asıb n beş metrden onu düz ortasından vurduğunu gördüm.

Kürd ağlının itiliyi doğma təbiətə məhəbbətdə də özünü göstərir. Coğrafiyaşünas üçün Kürdüstan həsrəti çəkilən yerdir. Burada elə bir dağ, tənha ağac. Nov yoxdur ki, ona hər hansı bir ad verilməmiş olsun. 1914-cü ildə biz hələ cənubda olanda ərəblərdən, lurlardan bir silsilə sıra dağın, ya kiçik bir çayın adını bilməyə aqlasığmaz çətinliklərlə nail olurduq. Ancaq Kürdüstana düşən kimi mənzərə dəyişdi. Qoyun-keçidən ibarət əlvan sürü otaran oğlardan soruşanda o, həvəslə danışmağa başladı «Bax. Bu daşın üstündə bir qadın canavarlardan xilas olub. İki düşməni qoşunun qarşılaşdığı o biri daş isə bu səbəbə görə parçalanıb. Qoşun başçılarından hərəsi bəd nəzəri ilə məşhur olan kəşfiyyatçını irəli göndərir ki, düşməni gözə gətirsin. Təsədüfən kəşfiyyatçılar qarşılaşırlar və güclərini sınaqmaq qərarına gəlirlər. Biri daşa baxır. Daş iki bölünür, o biri öz rəqibinə baxır, rəqibinin gözü tökülür və s...

Kürdlər zarafatı sevirlər, yenilikləri öyrənib bilməyi sevirlər, öz azad həyatlarını tərifləməyi, şəfqəti sevirler. Öz azadlıqları

ilə fəxr edir və onun qəbul olunmasını çox qiymətləndirirlər.

Bu vaxta qədər kürdlərin həyat və məişətini sakit öyrənənlər az olub. Kürdləri şəxsən görmüş səyyahların əksəriyyəti onlarda

olan yaxşı cəhətləri qeyd ediblər. Ümumi ədəbiyyatda isə kürdlər haqqında olduqca mənfi rəy möhkəmlənib. Və nə qədər ki, bu münasibət mövzu ilə bilavasitə tanışlığa əsaslanmayan inam üzərində dayanacaq, hər hansı bir xurafat kimi onu dəyişmək çətin olacaq. Hadisəni bütün mürəkkəbliyi və müxtəlifliyi ilə görmək lazımdır. Ancaq əlbəttə, heç kim kürdlərin müasir həyatının və xarakterinin tutqun tərəflərini inkar edə bilməz. Kürdlər özündən tez çıxan və qaynar təbiətlidirlər. Soan söyləyir ki, y o l l a gedən bir neçə nəfər Zöhrenin göyün hansı tərəfindən çıxacağı üstə mübahisə etməyə başladılar. Bu parlaq ulduz yolçuların astronomik şübhələrini dağıdanacan artıq 2-3 nəfərin meyidi yerə sərilmişdi.

Başqa bir misal.

Kələmin və Sidəkan arasında uçurum karnizində qəribə bir mənzərənin şahidi olduq. Bir qadın qəmli intizar içində yolda oturmuşdu. Həyəcanlı kürd çömbəlib əlilə yamacda yıxılmış balaca yüklü öküzün gözünü bağlayırdı. Məlum oldu ki, öküz tez getmək istəməyib, əsəbiləşmiş sahibi ağır bir daşı onun alına çırpıb. Ancaq sonra aqəbahətini anlayıb onu sağaltmağa çalışırdı.

Kürdlərin qisasçılıq və bəzən anlaşılmaz qəddarlığını qeyd etmək lazımdır. Onlar bir dəfə Souç-bulaqda heç bir günahı olmayan missioneri ona görə öldürmüşdülər ki, avropalıların təhlükəsizliyinə cavabdeh olan və onları qane etməyən qubernator nəzərdən salınırlar. Görünür. Kürdə və bir çox şeydə ona bənzəyən albana öz gülləsinin 2 qüdrətini sınaqmaq və çaxmağın bir hərəkəti ilə sağlam, güclü insanın necə yıxılmağına baxmaq ləzzət verir. 1914-cü ildə Türk-İran sərhəd təyin etmə komissiyasındakı kədərli hadisə – heç bir əsas olmadan ingilis katibi cənab Xobbardın³ gəzinti vaxtı yaralanması əhəmiyyətli dərəcədə bununla izah oluna bilər. Kürdüstanda tez-tez baş verən ölüm və yaralanma hadisələrinə bizim Avropa nöqteyi-nəzərinə deyil, yerli nöqteyi-nəzərindən baxmaq lazımdır. Bu hadisələr ayrı-ayrı xalqların nöqsanından deyil, ümumi coşğunluqdan yaranır. Hər hansı bir alban, ya Siciliya statistikasının dalınca uzağa getməyərək bizim Zaqafqaziya da hər il min beş yüz ölüm hadisəsi baş verir. Yelizavetpol quberniyasına ildə 389 4 başqa sözlə,

gündə biri düşür. Ancaq bu «çoxlu» ölümü heç kim kütləvi ölüm kimi izah etmir.

1) Kürdcə Gəlavej; onun görünməsi istilərin düşməsi və dağlara köçün başlanması əlamətidir.

2) Başmakovun albanlar haqqında əsərləri ilə müqayisəlm--- yaratması

3) Həmçinin alman arxeoloqu V.Belkin (1898) məşhur yaralanması hadisəsi. Kürdlər bir neçə metr məsafədən ona, silahsız adama atəş açmış və o, qeyri-adi soyuqqanlılığı nəticəsində xilas olmuşdur.

4) Qafqaz. Kalenldar. 1910-cu il.

Bəlkə də bir para, bir çox adi vaxtlarda yerlərdən daxil olan səthi məlumatlara dəbir düzəliş vermək düz olardı.

Bir çox kürd qəbilələrində bir müəlifin çox sərrast səciyyələndirdiyi özge malından söhbət gedəndə kommunizm meylini də inkar etmək olmaz. Bir dəfə uzaqdan mənə (1905) salmasın bir kəndinə kürdlərin gündüz basqınının görmək nəşib oldu. Kürdlər kəndiləri atəşlə qovub sürüyə cumdular və onu necə dağlara apardıqları durbinlə görünürdü. Bu zaman kənddə nə baş verdiyini mən başqa bir təəssüratımla (1911) mənim aynımda Kəngərli (Salmas) kəndində xoşbəxtlikdən yalan olan bir həyəcanın qalması ilə fikir söyləyə bilərəm. Bir anda uşaqlar mal-qaranı topladılar, kişilər daldə yerə oturdular, qadınlar ağlaya-ağlaya o yan, bu yana qaçmağa başladılar. Mən təəvvür etdim ki, bu səhnə kürdlərin ləmək olar ki, rəsmi axınına verilmiş türk-erməni kəndinə necə ağır ola bilərdi. Əhali orada müqavimət¹ barədə heç düşünə də bilməzdi. O biri tərəfdən də bütün bu kobud gündüz qərətləri daha çox bu faktların mvcud olduğu dövlət üçün rüsvayçılıqdır. Əgər rus hakimiyyəti və təşkilatı götürülsə idi, Qafqaz və Türmənistanda nələr baş verərdi. Əgər zülmə, zülmkara müqavimət, xüsusilə Türkiyə Kürdüstanının da xeyrə,

larda isə ödəmə oğrunu adi pul verib azad etdirmə ilə məhdudlaşır. Oğurluq və onun axtarılması bəzən sadələvhcəsinə baş verir¹. Bir dəfə mənim piyada gəzən bələdçim birdən qabaqda boz eşşəyin belində göründü. Ancaq heç iki saat keçməmiş eşşəyin əsl sahibləri gəlib əsl sahibləri gəlib səssiz-küysüz arzuolunmaz süvaridən öz mallarını aldılar.Pijdərdə bizim çarvadarlarla yerli kürdlər dalaşmağa başladılar. Vuruşmadan sonra kürdlər qisas almaq üçün gecə bizim hər biri iki yüz manat olan On qatırımızı apardılar. Biz Türkiyə hökumətinə müraciət etdik. Onlar da kürdlər vasitəsilə oğurlanmış malların harada olduğunu öyrəndilər və tezliklə on qatırın səkkizi qaytarıldı.²

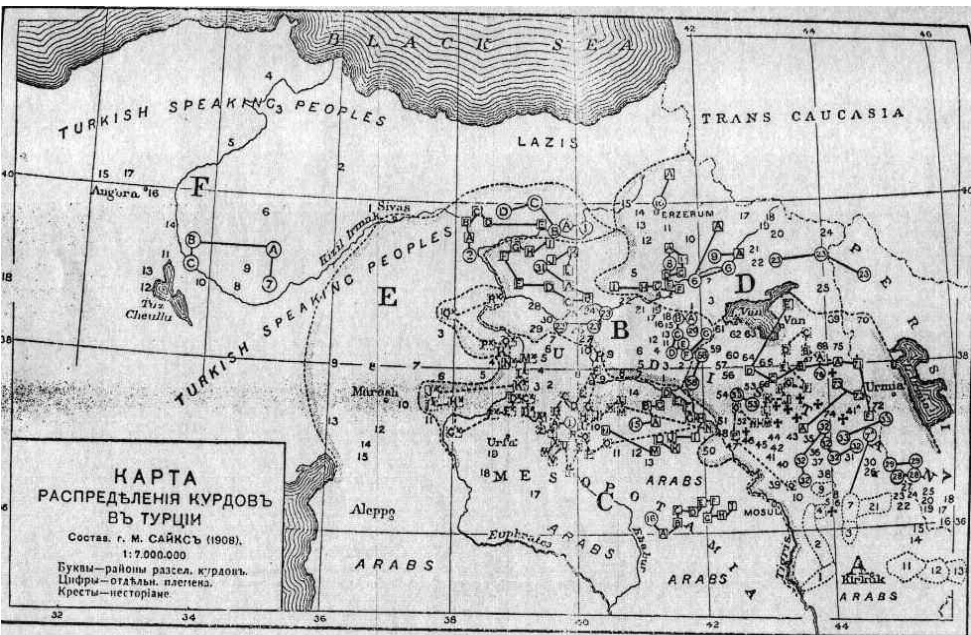
Mən düşünürəm ki,qalan o iki qatırı da kürdlər zəhmət haqq iikmi saxlamışdılar. Ümumiyyətlə, beləbir paradoksu sübut edilmiş hesab etmək olar ki, vəhşi dağlarda bir şeyi izsiz-soraqsız oğurlamaq ---- çətinidir.

VII

Qadınların vəziyyəti. Başqa xalqlara münasibət. Kürd məsələsi

Hər xalqın xarakteristikası üçün qadının vəziyyətini bilmək çox maraqlıdır. Bu mənada kürdlərmüsəlman xalqlarından bəlkə də ən liberalıdır. Onların arvadları və qızları bir sıra ağır ev işlərinin öhdəsindən gəlirlər. Yüklük yükləyir, su gətirir, dağlara qalxıb malı sağır, yənacaq yığır və bu zaman hara gəldirsə əmzikli uşağı da dalına şəlləyib aparır.³

1) Kürdüstan yaxınlığında əhalinin ümumi mənəvi səviyyəsinin oxşarlığı və xarakteristikası üçünMosul xristianları zrə rəsmi rus nümayəndəsinin (1880 aşağıdakı hekayəsini verirəm «bir də görürsən, stolun üstündən nəşə bir şey itir. Yadına salırsan ki, burada bir saat filənkəs oturmuşdu. Dalınca adam göndəirirsən. Günahkar tezliklə gəlir və oğurladığını əlində gətirib

yaxşıliğa gətirməyibse, təcrübə özünü saxlamağın başqa yolunu göstərir. Ən etibarlı başqa din əməsub olan şəxsin hər hansı bir qüdrətli ağaya girov olmasından ibarətdir. Beləsi həmişə tanılır və o zaman onun himayə ediləninə hücum olarsa, o şəxsi böyük pisliliklər gözləyir. Erməni və nestorianları öz qəbiləsinə çatmış çox kürdün adını çəkmək olar².

1) Van və bitlis vilayətlərinin təsvirində Kons. Mayevskinin təsvir etdiyi səhnələrlə müqayisə et.

2) Məs, Mərgəvarda Bədirxan bəy, yuxarıda adı çəkilən Mutiulla Mukusda, hüseyin paşa Adilcavazda (1895), qaymaqam Hacıxan Norduzda (1898) İbrahim paşa Şəhriveranda və s. öz müllərində erməni qırqınına imkanverməyiblər.

Oğurluğa gəlincə, kürdlər öz aralarında onun izini tapmağı əla bacarırlar. Çox hal-

gülməyərək deyir bunu mən sizdən götürdüm.»)

2) Mən hazırkı vəziyyətdə müvəffəqiyyəti türk təsiri ilə izah edə bilmərəm. Bu dairələrdə hakimiyyət demək olar ki, yoxdur. Qaymaqam özünün kiçik jandarm dəstəsi ilə Qala-Dizdə ühasirədəki kimi yaşayır. (Həmidyyə) Axtarışın müvəffəqiyyəti ehtimal ki, başçıların komissiyaya öz nüfuzuun göstərmək və türk komissarının onlara bilavasitə xahiş müraciətilə izah olunur.

3) General konsul Orlov Caf qəbiləsi qadınlarının köç zamanı maraqlı çeviklik, zirəklik göstərdiyini təsvir etmişdir. Onlar dar, ağır yolda həm heyvanları qovmalı, həm də tez-tez əyildən yükü düzəltməli idilər.

(Ardı var)

Şəhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

Hattin döyüşü - 1187-ci ilin 4 iyul tarixində Tiberiya yaxınlığında yerləşən Hattin təpələrində baş vermiş döyüş. Döyüş Birinci səlib yürüşü zamanı yaradılmış Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay və Əyyubilərin başçısı Səlahəddin Əyyubinin qoşunları arasında baş vermişdir. Taktiki gedişlərin düzgün seçilməməsi nəticəsində xaçlı qoşunu müharibənin gedişində ciddi itkilər vermiş və bundan istifadə edən Əyyubilər düşmən ordusunu mühasirəyə alaraq məhv etməyə başlamışdır. 17 min xaçlı əsgərinin ölümü və Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qayın əsir düşməsi ilə nəticələnən müharibədə Səlahəddin Əyyubinin qoşunu mütləq zəfər əldə etmişdir. Əyyubilərə qarşı aparılan döyüşdə Qüds krallığına Məbəd cəngavərləri, Malta cəngavərləri və Antakiya knyazlığı kimi birliklər yaxından köməklik göstərirdi.

Müharibəyə qədər olan vəziyyət

Antakiya knyazları və Məbəd cəngavərləri tərəfindən ərazinin yerli müsəlman əhalisinə qarşı kütləvi talanların və qətlərin həyata keçirilməsi Səlahəddin Əyyubini narahat edirdi. Əyyubinin əsas hədəfi Qüds krallığının üzərinə hücumu keçib başda kral Luzuinyalı Qay olmaqla bütün səlibçiləri Fələstin torpaqlarında kənarlaşdırmaq idi. Bu məqsədlə Misir, Suriya və Əlcəzairdə yerləşən hərbi birləşmələrə və müsəlman döyüşçülərə xəbər göndərildi; göndərilən xəbərdə döyüşçülərdən xristian ordularına qarşı başladılacaq cihad hərkatında iştirak etmək tövsiyyə olunurdu. Əyyubinin əsas hədəfi Qüds krallığı və onun əsas hərbi tərəfdaşı kimi çıxış edən Məbəd cəngavərlərinin hərbi birləşmələrini məhv etmək və beləlikdə şərqdə iki əsirə yaxın davam edən xristian ağalığına son vermək idi. Səlahəddin Əyyubi tərəfindən edilən çağırışdan sonra çox sayda süvari və piyada Şam şəhərinə gəldi. Qüds krallığı bu dövrdə daxili çəkişmələrlə məşğul idi. Yeni kral

seçilən Luzuinyalı Qay Səlahəddin Əyyubi ilə daha isti münasibətlərin qurulmasının tərəfdarı olan Tripoli şahzadəsi III Raymond ilə hakimiyyət uğrunda mübarizə aparırdı. Tripoli şahzadəsi III Raymond xanımına məxsus olan Təbəriyyə gölünün qərb sahilində yerləşən kiçik Tiberiya qalasına nəzarət edirdi. Luzuinyalı Qay qalaya hücum edərək III Raymondun müqavimət əzmini qırmaq istədi, ancaq hücumdan xəbər tutan Raymond

məsələ ilə bağlı Səlahəddin Əyyubiyyə məktub yazaraq ondan qoşun göndərməsini xahiş etdi. Səlahəddin Əyyubi nəzarəti altında olan süvari birliklərindən birini III Raymondla kömək kimi göndərirdi.

1187-ci ilin 30 aprel tarixində Səlahəddin Əyyubi vassal asılılığında saxladığı III Raymondla bir məktub yazaraq Təbəriyyə gölü ətrafında kəşfiyyət məqsədli yürüş həyata keçirmək istədiyini bildirdi. Məktubda Əyyubi niyyətlərinin sadəcə ərazinin coğrafi quruluşu barədə kəşfiyyət məlumatlarının öyrənilməsi olduğunu, heç bir halda ərazinin işğal edilməyəcəyini və yerli əhaliyə toxunulmayacağını bildirdi. III Raymondun təklif edilən şərtlə razılaşmaqdan başqa yolu qalmamışdı. 1 may tarixində Əyyubinin 7.000 nəfərdən ibarət süvari

ordu ilə Fələstininiçinə qədər daxil oldu və Təbəriyyə gölünün sahilinə gəldi. Müsəlman ordusu Təbəriyyə gölünün sahilində yerləşən eyni adlı kiçik qalaya hücum edərək qalanı ələ keçirdilər və beləliklə səlibçilər düzənlik ərazidə döyüşməyə məcbur edildi. Səlahəddin Təbəriyyə gölündən ayrılan İordan çayının kənarında qoşunu möhkəmləndirmişdi. Əyyubi qoşunu buynuz şəkilli Hittin vulkanik təpələrinin yaxınlığında səlibçi qoşunun gəlməsini gözləyirdi.

3 iyul tarixində səlibçilər Səffuriyyə adlı ərazidən şəhər təzədən ayrıldı. 4 saat davam edən səfər səlibçi qoşunun təmiz yormuşdu. Havanın gündəlik normadan isti olması və ən əsası ərazidə heç bir su qaynağının olmaması səlibçiləri çıxılmaz vəziyyətə salmışdı. Səlahəddinin kiçik birlik-

Bununlada döyüşün müqəddaratı həll edilmiş oldu və səlibçilərin məğlubiyyəti rəsmiləşdi. Hattin kəndi ətrafında 150 nəfərlik kiçik qoşunu ilə mühasirədə qalan Qüds krallığının kralı Luzuinyalı

Əyyubilərin başçısı Səlahəddin Əyyubi

Hattin döyüşü və Səlahəddin Əyyubi

Qay əsir götürüldü, əsgərləri isə qılıncdan keçirildi.

Müharibənin nəticələri

Əyyubi ordusu Qüds kralını əsir aldığı kimi krallığa nəzarətidə ələ keçirmişdi. Səlib qoşunun tərkibində olan Akka Kardinalı

man əhaliyə etdiyi zülmərlər və talanlarla ad çıxarmış səlibçi komandalardan olmuşdu və Səlahəddin Əyyubinin səlibçilərə qarşı apardığı mübarizədə əsas məqsədlərindən biri də bu şəxsi cəzalandırmaqdan ibarət idi. Bəzi tarixi mənbələrdə bu görüşdən sonra Şatilyonlu Reynaldın Səlahəddin Əyyubi tərəfindən başının kəsildiyini göstərir. Bu iddia sonralar Avropalılar tərəfindən əfsanələşdirilmişdir. Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay və onunla birlikdə əsir düşmüş nüfuzlu cəngavərlərin həyatları bağışlandı. Ancaq əsir alınan Malta cəngavərləri və Məbəd cəngavərləri nümayəndələrinə İslam dinin qəbul ediləcəkləri təqdirdə canlarının bağışlanacağı bildirildi. Bir çox əsir bu təklifi rədd etdiyindən şəhəri gün boyunları vurularaq

edam edildi.

Qüds krallığının kralı Qay və digər əsirlər Şam şəhərinə gətirildi və burada onlar üçün nəzərdə tutulmuş can haqqı ödənildikdən sonra azad edildilər. Əldə edilən qələbədən arxayınlaşmayan Səlahəddin Əyyubi Fələstində yerləşən bütün səlibçi qalaların üzərinə hücumu keçdi. 1187-ci ilin sentyabr ayının ortalarında Akka, Nablus, Yafa, Təbin, Beyrut və Aşkelon şəhərləri Əyyubilərin əlinə keçdi. Həmin ilin 22 sentyabr tarixində Qüds şəhəri mühasirəyə alındı. Qüds Kraliçası Sibella, Rahib Heraklus və İbelinli Baliyan tərəfindən şəhər 2 oktyabr tarixinə qədər müdafiə edildi, ancaq sonunda İbelinli Baliyan ilə Səlahəddin Əyyubi arasında əldə edilən razılaşmaya əsasən səlibçilər Qüds şəhərini boşaltmağa razılıq verdilər. Bununlada uzun müddətdən sonra Qüds yenidən müsəlmanların nəzarəti altına keçdi. Hattin müharibəsində səlibçilərin məğlub olması barədə məlumatı Avropaya Tır şəhərinin kardinalı Yosqus gətirdi. Xəbər Avropada böyük üzüntü ilə qarşılandı.

Xristianlar dərhal yeni bir səlib yürüşünün keçirilməsini tələb etdilər. Qüds şəhəri 200 ildən sonra yenidən müsəlmanların nəzarəti altına keçmişdi və səlibçilər özləri üçün bu halı rüsvayçılıq hesab edirdilər. Roma papası VII Qriqor bu yeni səlib yürüşü barədə Audita tremendi adı ilə tanınan papalığ qanun qəbul etdi. Fransa və İngiltərədə yeni səlib yürüşünü maliyyələşdirmək üçün varlı şəxslərdən və baronlardan xüsusi səlib vergisi toplanmağa başlandı. Qısa zamanda yeni bir səlib yürüşü üçün təşkilatlanan Avropalıların məqsədi Qüds şəhərini yenidən müsəlmanların əllərindən almaq idi. Aparılan bütün hazırlıqlar 2 ilə yekunlaşdı və yeni bir səlib yürüşü yalnız 1189-cu ildə baş tutdu. Vatikanın mənəvi öndərliyi ilə İngiltərə kralı Aslan ürəkli Riçard, Fransa imperatoru II Filip Avqust və Alman imperatoru I Fridrix Barbarossa üç ayrı qoldan hücumu keçdi, ancaq bütün hücumlar uğursuz alındı.

Səlahəddin Əyyubinin hüsuruna gətirilən Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay

qoşunun üzərinə hücum etmək olan səlibçilərin hücumu uğursuz alındı və baş verən kiçik döyüşdə məğlub olaraq geri çəkildilər.

Müharibənin başlaması

Təbəriyyə gölü yaxınlığında səlibçilərin Əyyubi qoşunu tərəfindən məğlub edilməsindən sonra, nüfuzlu din xadimləri Tripoli şahzadəsi III Raymond Səlahəddin Əyyubiyyə qarşı yaradılan ittifaqa qatılmağa məcbur etdilər. Səlibçilərin Təbəriyyə yaxınlığında məğlub edilməsini qəbul edilməz hal hesab edən Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay yüksək hərbi şüaranın toplanmasına qərar verdi. Şüaranın yığıncağında Səlahəddin Əyyubi bütün səlibçi dini ordenlər və dövlətlər üçün ümumi təhlükə kimi qiymətləndirildi və ən qısa zamanda vahid qoşunun yaradılması razılaşdırıldı. Qüds krallığı, Məbəd cəngavərləri, Malta cəngavərləri və Antakiya knyazlığının hərbi birləşmələri Səlahəddinin ordusununa qarşı Akka şəhəri yaxınlığında cəmləşdirilmişdi.

Digər tərəfdən iyun ayının ortalarından etibarən Səlahəddin Əyyubi 12.000 nəfərlik süvari qoşunun və ən əsası cihad çağırışı ilə gəlmiş köüllü birliklərini Şam və Təbəriyyə arasında yerləşən ərazidə toplamış və onların qarşısında səlibçilərə qarşı döyüşməyin əhəmiyyətindən danışmışdı. Səlahəddin bu

oldu ki, təpəlik ərazi ilə su qaynağının olduğu ərazidə Səlahəddinin qoşunu dayanıb. Nəticədə səlibçilər gecəni susuz keçirmək məcburiyyətində qaldılar. 4 iyul tarixində səlibçilər Səlahəddinin qoşunu tərəfindən qorunan gölün aşağı sahilinə doğru hücumu keçdi. Susuzluqdan nizami pozulmuş qoşun Əyyubi ordusu tərəfindən geri yatırıldı. Səlahəddin düşmənin çıxılmaz vəziyyətdə olduğunu görüb onları təqib etməyə başladı. Məbəd cəngavərləri onlara qarşı qaçan səlibçiləri gördükdə Səlahəddinin qoşunun üzərinə hücum etmək imkanlarından məhrum oldular. Gözlənilməz vəziyyətə düşdükləri üçün səlibçilərin müdafiə xətti qurmadığı zamanları qalmadı. Bu an təpənin arxa tərəfindən düşməne yaxınlaşan Əyyubi süvariləri düşmənlərinin vəziyyətini daha da çətinləşdirdi. Beləliklə tərəflər arasında qızgın müharibə başlamış oldu. Müharibənin gedişində məğlub olacaqlarını anlayan və dini rəhbərlər tərəfindən Səlahəddinə qarşı döyüşməyə məcbur edilmiş Tripoli şahzadəsi III Raymond mühasirəni yarıb qaçmağa cəht göstərdi. Əyyubilərə qarşı mülayim münasibətləri ilə tanındığı üçün Əyyubi komandalar tərəfindən qaçması şərait yaradıldı və beləliklə III Raymond Tripoliyə qayıtdı.

öldürüldü və bu din adamının səlibçilərə ruh yüksəkliyi vermək üçün yanında gəzdirdiyi İsa Məsih təsvirli müqəddəs məbəd çarmıxı müsəlmanlar tərəfindən müsadirə edildi. Ələ keçirilən səlibçilərin arasında Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay, qaradaşı II Amalrik, Şatilyonlu Reynald, Montferratlı V Giyom və Redfordlu Cerard kimi soylu səlibçilər vardı. Müharibənin nəticəsində səlibçi qoşunu 17.000 nəfərdən ibarət canlı qüvvəsini itirdiyini tarixi mənbələrində göstərmişdir.

Səlahəddin əsirləri arasında olan Qüds krallığının kralı Luzuinyalı Qay ilə Şatilyonlu Reynaldı çadırasına gətirməsini əmir etdi. Burada Səlahəddin krala öz əli ilə bir bardağ su verdi. Kral suyu içdikdən sonra bardağı Reynalda uzatdı və o da sudan içdi. Həmin dövrün adətlərinə görə hökümard tərəfindən kimə su verildisə həmin şəxsin canı bağışlanırdı. Səlahəddin Əyyubi məsələnin yalnız anlaşılması üçün səlibçi başçıların yanında tərcüməsinə bu ifadəni tərcümə etməyi əmir etmişdir.

Şatilyonlu Reynalda deyin ki, ona su dolu bardağı mən yox Luzuinyalı Qay uzadıb.

Bu mesaj Şatilyonlu Reynaldın canının bağışlanmayacağı anlamına gəlirdi. Bütün bu döyüşlərə qədər Reynald müsəl-

Herêma Xorasanê li Îranê ye. Erdê wê, ji sînorê Turkmenistanê dirêjî tixûbê Afganistanê dibe. Hejmara kurdên li Xorasanê ne diyar e. Lêkolîner qala 1 milyon 500 hezar, hinek jî dibêjin hejmara kurdên li herêmê, 2-3 milyon in. Dîroka koçberkirina kurdên Xorasanê di salên 1100-1500 (p2) de pêk hatiye. Lê hinek nivîs qala şopên kevnare yê kurda li herêmê dikin. 'Zerdeşt Pêxember' li herêmê maye û ev dever jî dikeve ber xaka kevnare ya kurda. Lewma têkiliyên kurda bi herêmê re têra xwe kevn e.

Lêkolîner û nivîskarê kurd Şoreş Reşî zêdeyî 10 salan e li ser kurdên koçber kur dibe. 2 pirtûkên wî, Kurdên Koçber 1, 2 li ser pirsê belav bûne. Ew bi xwe jî ji kurdên Anadolîya navîn e. Çend caran çû Xorasanê û li wir lêkolînen giranbuha pêk anîn. Me, li ser rewşa kurdên Xorasanê bi nivîskar Şoreş Reşî re axifî.

- Li ser pîrsa Kurdên koçber du pirtûkên we belav bûne. Tu bi xwe ji Kurdê Anadolayîya navîn e. Tu çûye Xorasanê û li ser pirsê kur bûye. Derbarê dîroka Kurdên Anadolîya navîn û Kurdên Xorasanê pîspor e.

Hejmara Kurdên Xorasanê çiças e? Li kîjan bajarên Xorasanê dijîn? Hejmara gundên wan çend in û bêhtir li çi deverê kom bûne?

Şoreş REŞÎ: Spas. Min 10 salan li ser pirtûkên bi navê "Dîroka Kurdên Koçber", cîld I û II an kar kir û dû caran çûm Xorasan û Gîlanê. Kurdên Xorasan, Gîlan, navenda Anadolê û xeta Berfîratê yek in...

Wekî her beşekî Kurdistanê an jî cîhên ku kurd lê dijîn, em baş nizanin ku çiças kurd li Xorasanê dijîn. Anku îstatîstîkek liser wê yekê li ber destên me nîne. Yên ku heyî jî ji alî dewletên dagirker vê nayên eşkerê kirin. Bê guman hinek texmîn hene. Mînak, gencên Xorasanê dibêjin: "Hejmara me sê milyon in." Hinek nivîskarên mîna R. Blaga dibêjin: "Dema çûn Xorasanê, milyonek 900 hezar bûn, Ew ji 15 heta 50 malbat bûn." Kelîmullah Tevahudî dibêje: "45-50 hezar malbat" birin. Ew jî texmîna 250 hezar kesan dike. Dîtinên îro li ser hejmara wan tèn gotin, bi min zedê realîstin nayan. Dema mirov kurdên li eyalata Gîlanê jî bide ser yên Xorasanê texmînî di navbera milyon niv û dû milyonan de kurd li bakûrê Îranê dijîn. Bakûrê Xorasanê bi dewletên Afganîstan û Turkmenîstanê rê cîran e. Kurd li rojhilat, ji sinûrê Afganîstanê bigre heta Behra Kesk û Gîlanê belav dibin. Herdû cografya jî çiya, tazî, hişk û bêkêr e. Ji rojhilat de, Kurd li bajarên Kelat-i Nadîr, Çînar, Deregez, Qoçan, Nîşabur, Sebzevar, Esferayn, Şîrvan, Oxaz, Bojnurd û Aşxane dijîn. Li paytexta eyaleta Xorasan, bajarê Meşhedê tê gotin ku 400 hezar kurd dijîn. Di nava wê cografyayê de mirov gundên fars, turkmen, tat jî dibîne ku ew ji bo helandine kurdan hatine bicîhkirin. Li Xorasanê piranî Kurmanc dijîn. Lê li bajarê Kelatê kêmkê jî kurdên Lor peyda dibin. Li Eyalata Gîlan ku li başûrê Behra Kesk dikevê jî gelek kurd hene. Paytextê eyaletê Reşt ê. Gor bawerîya min ew nav ji êla kurdê bi navê Reşî girîtiye. Li Gîlanê, li çiyayên nezîkî behre kurdên Kurmanc dijîn û pîraniya wan xwe wek "Reşî" û "Emarlû" binav dikin. Wekî tê zanîn Reşî li nava Anadolê û li dora Meletî, Semsûrê û gelek cîhên din jî dijîn. Emarlû jî îro bi hema navî li gundên Qirşehîrê dijîn û parçên hevin. Li herêmên bi navên Lahîcan, Şahrudan, Seffîdrud û Loşan kurdên Lek-Lor û kurdên Hewreman dijîn. Lek wek Şêxbizin jî tèn zanîn ku îro li Haymana û gelek cîhên dinê Turkiyê û Xaneqînê hene. Kurdên bi zaravê Hewramî û Dimilkî jî li Gîlanê hene. Gîlan wek mûza ziman û zaravaya ne. Ji bo lêkolîneran cîhekî mûkemel e. Di nava van kurdan de: "Tat", "Gîlek", "Talîş" û komên dine biçûk jî dijîn. Dîsa nezîkî wê herêma li bajarên mîna Kazvîn û Xalxalê (Celikî dijîn ku ew li Çelîkhan, Semsûr û navênda Anadolê jî hene) jî gelek kurd dijîn.

Li herdû eyalatan nezîkî 2000 gund hene. Tenê li Xorasanê 1600 gundên kurdan hene. Lê îro ew gundana piranî vala bûne. Dema ez di salên 2001 û 2003 an de çûm herdû herêman min dît ku gelek gund vala bûne û xelkê ji gundan barkirine bajarên mezin. Lewra li gundan kar nemaye û salên dawî gelek xela û hişkî heye û çandînî êdî nema dibe. Ji ber sedêmen aborî, gundîyan barkirine. Ew polîtîka ji alî dewletê ve jî tê teşwîk kirin. Dewlet dixwazê kurd belav bibin û bèn helandin...

- Bêhtir ji kîjan herêma Kurdistanê hatine?

Şoreş REŞÎ: Bêhtir ji aliyê Meletî û Semûrê ne. Wê demê ji yana koçer û koçberiyê hêsantir bû û sînorê çûnûhatin û bicîhbûnê ji Çiyayê Kurmenc û Helebê heta Erzîrûm û Qersê dirêj dibû. Federasyon, êl û konfederasyonê van kurdana di navbera wê cografyayê de diçûn û dihatin, bicîh dibûn. Lê wek navênd, mirov dikarê bibêje ku ji bajarê Semsûr ne.

Li herêmeke Xorasanê kurdên bi navê "Layîn" hene. Ew nizanin ku ji ku hatine û navê wan ji ku hatiye. Dema mirov li nava dokumentên Osmanîyan mezê dike, li Semsûrê gundekî bi navê "Karye-î Layîn", yanê gundê Layîn dibîne. Derbarê 1500 de ew gund heye û xelk lê nîstecîh

e. Lê piştî salên 1535 an gund vala bûye û xelkê bar kiriye. Ji dokumentên dîrokî yên bi vî rengî, axaftina mirovên li herdû herêman, qereker û şêxsiyeta wan dide îspat kirin ku, ew berê li wê herêma jîyanê. Bi kurtî mirov dibîne ku ew ji dora Semsûrê neçarî koçê bûne. Berî wê serdemê jî, di dema Sasaniyan de (ss VI) hejmarek kurd ji alî Silîvanê û Gîlan kurdên Gor (1148-1215 an de

Kurdên Xorasanê

Dîmenek ji ji yana Kurdên koçber: Kurdên Xorasanê

dewleta Gor avakirin) birine Xorasanê. Dîsa ji Hewrêman û Lekîstanê kurd çûnê herêma Gîlanê.

- Te hinekî qal kir. Lê bi giştî Kurdên Xorasanê çi demê li wir bi cî bûne û sedemên koçberiyê çi ne?

Şoreş REŞÎ: Di serdema Safevîyan de, cara yekêmin Şah Îsmail, kurd birin Xorasanê. Şah dizanî ku kurd şervan in û liser esasê Sersortiyê (Qizilbaş) ew giredayî şah in. Wê demê moxol û ozbekan êrîşî Xorasanê dikirin. Îsmail jî êlek e kurd bi navê "Qereman-lu" bir û wek murtal li pêşberî wan bi cîh kir. Qeremaniyan li hember Osmanîyan gelek salan şer kirin. Bajarê 'Karaman'a li Anadolê, navê xwe ji wan girtî ye. Piştî di dema Yildirim Beyazid de vedigerin aliyê rojhilat û Qafqasyayê. Di heman demê de, dewleta Safevî ava bûye û Qeremanî di avakirina wê dewletê de rolek mezin lîstine. Şah wan ji wir dibe Xorasanê. Îro jî Qeremanî li bajarê Aşxanê hene. Ez du caran çûm hêla wan. Piranî koçberin, zaravê Kurmancî diaxifin û mirovên pîr şervan û egîd in. Koçberîya dûyem di serdema Şah Tehmasip de di sala 1553 an de pêk hat. Sedema wê jî Sersortî û eskerî bû. Koçberîya dawî jî di serdema Şah Ebbas de bû. Şah bi Osmanîyan re di sala 1590 an "Peymana Stenbolê" mohr kirin û gor vê peymanê di sala 1593-94 an de 15.000 malbatên Kurd birin Xorasan. Kurd wê demê piranî li dora Serhedê û Azarbeycanê koçber bûn û sinorên ku dagirkeran çekirî îhlal dikirin. Biçûyan kîjan dewletê jî ew di şer de bi ser diketin. Lewma herdû împaratoriyan jî dixwestin ji kurdan rizgar bibin. Abbas soz da kurdan, ji bo xwedîkirina pez cîhekî peyde bike. Bi vê yekê kurd xapandin û birin Weramîn (başûrê Tehran, îro bûye taxa Azerbeycanê) biçîh kirin. Lê piştî dû salan xapandina wî eşkere bû û derket holê, wî kurd şandin aliyê Xorasanê. Wê demê Xorasan di bin êrîşa Ozbekan de bû û şah nedî-

Kaxizekê tu bişîne ez bixwînim lê yare (Ji pirtûka Stran û Awazên A. Navîn-Ş. Reşî).

- Li herêmê, kurd bi giştî bi çi karî mijûl in û rewşa herêma Kurda ya aborî çawa ye?

Şoreş REŞÎ: Kurd piranî bi maldarî, bax û cotkarîye debara xwe dikin. Xorasan cîhekî zûha, hişk, baran kêmkê dibarê û çiyayî ye, çandînî kême. Maldarîya jî merg û çêrê kême. Di hinek newalan

de darên meywê hene ku xelk bi fêkiyan dewera xwe dike. Bi giştî Xorasan û kurdên wir gelek feqîr û hêjar in. Aborî hema hema nîne. Dewlet bi zanyarî cîhê kar an jî tişteki aborîya wan baştir bike ava nake. Dixwazin kurd muhtac bin û belav bibin. Dewleta Îranê ji karê narkotîkê re çavê xwe digre, serbest e. Li wir cixara kişandin şerm tê

dîtin, lê tiryakîbûna narkotîkê baş tê dîtin. Ji bo ku bi herêma Xorasanê bi Afganîstanê re sinor e, kişandin û bikaranîn ne qedexe ye. Gelek gund û kes pabendiyê kişandinê bûne. Ez bixwe bûm şahîd ku li gundan dê û bav di nava zarokan de diqîşînin û gelek gund bi temamî bûne êsîrê wê. Ew sucêkî mirovahiyê ye. Pêwîst e UN (Neteweyên Yekgirtî) û hêzên kurda bi pîrsê mijûl bibin. Zarokên temenê wan nebûyî 10 salî jî di narkotîkê de tèn bikar anîn an jî bûne mûptela ku ji bo civaka kurd xeterek pîr mezin e. Dewleta Îranê dema ticareta narkotîkê tê kirin (meblaxên mezin) kesan digre û îdam dike. Lê ji bo bikaranîna wê di nava ciwanên kurda de, çavên xwe

Lê xebateka bingeîn nîne. Wekî din kovara "Kurmanj" derdiket lê gelek pîrsgirekên wê aborî hebûn. Sazîyeka bi navê "Mûsesa Kurmancan" heye ku navênda we li bajarê Qoçanê ye û wek mûzeyekê xebatê dimeşîne. Eleqa çi bi kurdên wir ve hebe kom dike û dixê nava sazîyê. Radîo û TV yên ji alî dewletê ve tèn finansê kirin jî hene, lê pîraniya bernamayan bi Quran xwendine, an jî bi propaganda sistemê diçe. Wextek sînorkirî didin stran. Rewşa Kurdên Gîlanê xiraptir e û tu xebatên wan yê çandî û kultûrî nîn in. Ew bi asîmîlebûne re rû bi rûne.

- Têkiliya wan bi Kurdê Kurdistanê re çawa ye?

Şoreş REŞÎ: Ez kurdên Xorasan û Gîlanê wek "Koda reş a kurdan" binav dikim. Çawa balafirên kodên xwe reş hene, kurdên Xorasanê jî ji kurdan dîr manê û bi tena serê xwe dijîn. Ne tekîliya wan bi kurdên rojhilatê Kurdistanê re ne jî bi yên din re hene. Ji bo ku dewlet parabolan qedexê dike, nikarin TV kurdî jî mezê kin. Hevalbendên PKK têkiliyên xwe danîbûn. Wekî din ne TV, ne rojnamê, ne kovar, ne jî tişteki din digehêje ber destên wan. Di her carê ez diçûm, min gelek pirtûkên zarokan, alfabê û ziman, CD û amûrên din dibirin û hema hema li her cîhekî belav kir û dan hinek kesan ku kopya bikin û belav bikin. Pêwîst e sazî û rewşenbîrên kurd berê rexne bidin xwe. Hêzên kurd û gelê kurd dikarin gelek alîkarîyên mezin bidin xwişk û birayên xwe, kurdên Xorasanê. Di vî warî de kemasîyên mezin hene.

- Polîtîka dewleta Îranê li hemberî wan çawa ye?

Şoreş REŞÎ: Wek her dagirkerekî Kurdistanê, ya wan jî polîtîkayek sînsî, nankor û bi xeter e. Tenê kurdan înkâr nake, lê ji bo ku wan bihelîne çi ji dest tê dike. Eger kurd nebiyana îro cografya Îranê wek îro nedima; qet nebe

Xorasan di nav sînorê Îranê de nedima. Kurdan ji bo Xorasanê gelek bedel dane. Lê li bajarên Xorasanê xelk mûhtacê nanê tisî ye û peykerek mezineki kurd nabînin.

Di alî din de, sistema dewletê ji bo ku xelkê bihelîne hewil dide ku berê wan bide aliyê olî. Li her kolanekê mirov dikarê mizgefteka modern bibîne û heroj civînen olî pêk tînin. Lê ji bo rêkûpêkiya ji yana xelkê çi kar nayê kirin. Bi propagande bi vî rengî bi hezaran kurdên Xorasanê di şerê Iraqê de kuştin û an jî seqet hiştin.

Li bakûrê Xorasanê, sinûrê Turkmenîstanê cîhekî pîroz heye. Dewlet propagandê dike ku "Îmamê Elî li wir şer kiriye û paşê bûye cîhê îstîrehetê." Di dîrokê de bûyereka wiha pêk nehatiye. Dewlet rûpelên dîrokî yên nû ji derewan diafirine. Berevajî, gelek belgê û dîtin hene ku Zerdûşt Pêxember li wir jîyaye. Lê dewlet hewil dide dîroka rastiya herêmê berevajî bike...

- Têkiliya wan û Kurdên Anadolê ji aliyê girêdana eşîr, xizm û xwedîtiyê heye, an na?

Şoreş REŞÎ: Di dema îro de, têkiliyên Kurdê Anadolê û Xorasanê zêde ne xurt e. Qels e. Lê girêdana me, ji aliyê êl û eşîran ve heye. Êlên li Koban, Efrîn, Çiyayê Kurmenc, Cebel el Ekrad (Lazqîyê), Mereş, Dîlok, Meletî, Semsûr, Dêrsîm, Qers, Erzîrûm, Rûsya û Navênda Anadolê yek in. Şax û bavikên koçber li Xorasan û Anadola navên eşîr û êla xwe jibîr nekirin ne. Êla min a ku navê xwe Sêvika yê li Xorasanê 60 gundin, li Anadolê 5 gundin. Wekî din li Dêrsîm, Meletîyê jî hene. Dîsa konfederasyona me ya bi navê Reşî tê nasîn, li taveyê cografyayê belav bûye. 120 êlên kurd li Xorasanê hene, hinek nav hatîbûn guhartin jî mirov parçê wan li bakûrê Kurdistan, Rûsya, Rojava û Anadolê dibîne.

- Pirtûkên te Dîroka Kurdên koçber 1, 2 çiçasî bala kurdên koçber kişand?

Şoreş REŞÎ: Di pirtûka min de gelek tîz, îdîa û îspatên nû hene; li ser îdîayên di vî pirtûkê de nîqaşên pênûst nehatin kirin. Belavkirina pirtûkê didome. Pirtûk bi kurdî ye û gelek kes nikarin bixwînin. Beşek ji dîrokanayanên kurd bi kurdî naxwînin, an berhem negihiştiye destê wan. Lewma nixxandin, rexne û nîqaşên pevîst çênebûn. Ji alî kurdên koçber vê jî rewş wiha ye. Di xwendina kurdî de li paş mayîn heye. Lê gor wê jî bala wan diqîşîne û dixwazin bixwînin. Hewildanên wisa rê li ber fêrbûna kurdî jî vedike. Armanca min ew bû ku, ew li ser dîroka xwe ronî bibin û bi nivîsîna kurdî teşwîqî xwendina zimanê xwe bibin. Divê bê gotin ku, gavên erênî jî tène avêtin. Li herêmê kurda, wekî kevîrekî bavêjî nava avê, pêl bi pêl kurdî di nava kurdên koçber de belav dibe û întresa wan zedetir dibe. Xebatên heja dibin û gelek projeyên giranbuha pêk tèn.

Hevpeyvîn: Zarathustra Gabar ÇIYAN EuroKurd News

wêrî herê herêma. Şah, kurd birin û ew avitên nava êgir. Piştî wê demê 1594 an de, êdî şerê kurd û ozbekan dest pêdike û kurd gelek wendahîyên mezin didin. Şaîrêkî faris dibêje: "Eger mirov xaqa Meşhedê bigûvîşê dê xwîn heta Kerbelayê here..." Rastî ew xwîna kurda bû. Piştî şerên dehansalan ajotî, kurd herêma ji ozbekan paqij dikin û li wir nîstecîh dibin. Ew strana gelêrî jî şerê wê demê îfade dike ku di dema êrîşên ozbekan de jin direvandin û li bazaran difrotin:

Te dibin û min çêrdikî lê yarê?

Li kî alî sefer dikî lê yarê?

Her derê terî min xeberke lê yare!

Dûmên girtîye serî Zengîlan û Rûbarî

Serê Tûrmên derket li alî Xîwe û Biharê
Hemdîla min, bêrdîla min birin bazarê
Can û malî min feda serî serkarî
Min bifroşin daynin li redê wê yarê

Ez bigerim te nabînim lê yarê

Li redê te kê bişînim lê yarê

Sur halkı Ramazana 'Su'suz girdi

Yıkımın sürdüğü Sur'da kalmakta direnen mahalleliler Ramazan'a susuz ve elektriksiz girdi. Surlular, yaşam alanlarının yıkımın hedefinde oluşunu bir 'cezalandırma' olarak niteliyor. Mahalleliler yetkililere ise sağlam kalan duvarlar aracılığıyla sesleniyor: "Oruç geldi, su yok, nerede Müslümanlık?"

Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 28 Kasım 2015'te ilan edilen sokağa çıkma yasağı sırasında yaşanan çatışmalar sonrasında 6 mahallede binlerce ev ve işyeri yıkımın hedefi oldu. İlçede, halen yasağın sürdüğü 6 mahalleden 'eser kalmazken', yasak kapsamı dışındaki Alipaşa ve Lalebey mahalleleri de yıkımın hedefinde.

Mahallelerde beş gün önce başlayan yıkım devam ediyor. Ancak aileler baskılara, susuzluk ve elektriksizliğe rağmen evlerini terk etmiyor. Ramazan ayını da elektriksiz ve susuz karşılayan Surlular, bunun bir 'cezalandırma' olduğunu düşünüyor.

Maruz kaldıkları uygulamanın hiçbir dine sığmadığını söyleyen mahallelilerden Nazife Tanrıku, sahurda az olan su ile idare ettiklerini ve çocukları için de gün boyu diğer mahallelerden su taşımak zorunda olduklarını belirtiyor ve şu soruyu soruyor:

Ben Müslümanım deyip her gün çıkıp bağırınlar, bu Ramazan'da, bu sıcakta başımıza getirilenleri görsün. Var mı Müslümanlıkta böyle bir şey?

"Kimse sesimizi duymuyor" diyen Mahmut İsimli bir diğer mahalle sakini ise "Susuzluktan öldürmek istiyorlar. Susuzluktan ölsem dahi buradan bir adım dışarı atmayacağım" diyor.

Surlular yıkıma tepkilerini duvarlara yaptıkları yazımlarla da gösteriyor.

Nerina Azad

Kürtlerin Akdeniz'e ulaşma planı ve önemli bilgiler

Kuzey Suriye Federasyon Meclisi Eşbaşkanı Hediye Yusuf, önceki gün yaptığı açıklamada, ABD'den kendilerini Akdeniz'e ulaştırmalarını talep etmişti. Bu talep bir koridorun açılması yönündeydi. Kürtler Rojava'da yani Batı Kürdistan'da İdlip ve Lazkiye'de El-Nusra ile rejim güçlerini nasıl aşabilir. Rusya bunun için mi Efrin Kantonu'nda (Afrin) üslenip eğitim veriyor? ABD neden desteklemeli?

AKDENİZ'E KORİDOR TALEBİ

Hediye Yusuf, ABD'den deniz üzerinden ticaret yolunun açılmasını talep ederek "Akdeniz'e ulaşmamız Kuzey Suriye'deki çokça sorunumuzu çözecektir, bütün taraflara faydası olacak" ifadesini kullandı. Söz konusu açıklamada Rakka Operasyonu sonrasında Akdeniz'e giden bir koridorun açılması talep edildi. Bu şekilde göç eden vatandaşların sorunlarının büyük oranda çözüleceği de kaydedildi.

KÜRTLER AKDENİZ'E NASIL ULAŞABİLİR?

Harita: Günceldir / 08.05.2017

Efrin Kanto'nu Akdeniz'e 120 km uzakta kalıyor. Bu 120 kilometrelik yol üzerinde İdlip ve Lazkiye Şehirleri var. İdlip kenti genel olarak El Nusra, Ahrar el-Şam'ın kontrolünde, bir bölümü de Özgür Suriye Ordusu (ÖSO)'nun kontrolünde bulunuyor.

Lazkiye Kenti de Beşar Esad'a bağlı rejim güçlerinin kontrolünde yer alıyor.

ABD ETKENİ

Bunun için YPG ve Demokratik Suriye Güçleri (DSG)'nin önce İdlip'i kurtarması gerekiyor.

Bu durumda ABD'nin İdlip için

YPG'ye destek verip vermeyeceği belirleyici etken olacaktır.

TÜRKİYE FAKTÖRÜ

Bunun dışında Türkiye Kürtlerin bu projesine karşı olacaktır. Türkiye'nin ÖSO ve Ahrar el-Şam'ı desteklediği biliniyor. Türkiye'nin aynı zamanda el-Nusra Cephesi'ni de destelediği çok defa görüldü.

Kürtlerin İdlip'e operasyon düzenlemesi durumunda Türkiye'nin o bölgeye girmek isteyeceği ön görülüyor.

AVANTAJ

Burada Kürtlerin en büyük şansı Kenti'nin büyük bölümünün El-Nusra'nın kontrolünde olmasıdır. Çünkü El-Nusra, ABD, Avrupa ve Rusya'nın terör örgütleri listesinde yer alıyor.

Bu da IŞİD'e karşı savaşta görüldüğü gibi, ABD ve Rusya'nın YPG ile DSG'yi desteklemesini sağlayabilir. Çünkü ABD ve Rusya'ya göre Ahrar el-Şam ve El-Nusra yerine YPG'nin varlığı faydalıdır.

RUSYA BUNUN İÇİN Mİ EFRİN'DE ÜSLENDİ?

Rusya'nın Efrin Kantonu'nda bir askeri üs kurması ve YPG savaşçılarına eğitim vermesi İdlip Savaşı'na hazırlık olabilir.

AKDENİZ'E 20 KM KALA REJİM VE RUS KASİSİ

İdlip'in kurtarılmasının ardından

Kürtlerin Akdeniz'e ulaşmasına 20 kilometre kalacaktır. Bunun için de Beşar Esad'a bağlı Rejim Güçleri'nin elindeki Lazkiye'nin de geçilmesi gerekecek. Nitekim burada Rusya Askeri üssü de var.

ANLAŞMA EN MAKUL YÖNTEM

Bu durumda YPG ve DSG, savaş ile Lazkiye'yi geçemeyecektir. Koridorun açılması için Kürtler, Beşar Esad rejimi ve Rusya ile anlaşma yapmak zorunda kalacaktır. Bu da en makul yöntem olarak görülebilir.

zernews.com

Kars ya Ankara'ya Kapılarını Kapatmalı, yada...

Kısacası, devlet Kars'ta hizmette değil, elinde sopası ile vardır. Oysaki Kars'ta devlet çarkı Karşılıkların işbirliğiyle dönüyor. Ankara'nın dalavereci siyaseti bilmez mi ki, Kars halkı işbirliği yapmamış olsa tüm devlet kurumları bir gün içinde felç olurlar.

Sonda söyleyeceğimi başta söyleyeyim: Ayan beyan ortadadır ki, Ankara kapılarını Kars'a kapatmıştır. Bu nedenle Kars da ya Ankara'ya kapılarını kapatmalı, ya da Ankara'ya yürümelidir.

Devlet bugün değil, aslında bir asırdır Kars'ı gözden çıkarmıştır. Kars ve ilçeleri bir eskiden tarihi yapıları ve asırlık ağaçları ile ışıklar saçan gencecik şirin şehirlerdi, ancak bugün harabeye dönmüş yaşlı birer köydürler.

Kars'ın kötü kaderi hiç değişmedi. İşsizlik gençlerin canını yakmaya devam ediyor, kahvehaneler işsiz gençlerle dolup taşıyor, gençler iş için gittikleri gurbette ömür tüketiyorlar. Yoksulluk ateş gibi yakıyor, birçok aile ekmeğe muhtaç bir halde hayata tutunmaya çalışıyor.

Hastaneler var, ama doktor ve tıbbi araç ve gereçler ihtiyacı karşılamaktan oldukça uzaktır. Bu nedenle hastalar on yıllardır yaz kış Erzurum yolunda çile çekiyorlar.

Köy yolları hâlâ Ermenilerden kalma toprak yollardır, tek karış asfalt döşenmemiştir.

Kars devlete vergi veriyor, oğullarını askere gönderiyor, seçimde sandığa gidip oy kullanıyor ama sıra hizmete geldiğinde kapılar yüzüne kapatılıyor!

MİGROS, BİM VE A101 gibi büyük mağazalar Kars ve ilçe esnafını yıkıma uğratmakta ve batı illerine büyük bir para akışına neden olmaktadır.

Kısacası, devlet Kars'ta hizmette değil, elinde sopası ile vardır. Oysaki Kars'ta devlet çarkı Karşılıkların işbirliğiyle dönüyor. Ankara'nın dalavereci siyaseti bilmez mi ki, Kars halkı işbirliği yap-

mamış olsa tüm devlet kurumları bir gün içinde felç olurlar.

Acaba Kars tarihinde bir Ermenistan kenti olmanın bedelini mi ödüyor ki, iktidarlar buraya böyle bigâne, kör ve sağırdırlar?

Yüz yıllık tecrübeyle biliyoruz ki, siyasi iktidarlar mecbur kalmadıkça Kars'a bir çivi bile çakmazlar.

Bunu geçmişten birkaç örnekle açıklayayım: Kars milletvekili olduğum 1988 yılıydı, kışlar şimdiki gibi yine uzun ve dondurucuydu. Tozlu ve ıslı kömür evleri ısıtmıyordu ve Kars bir avuç kok kömürüne hasretti. Meclisteki tüm çabalarıma rağmen hükümet Kars'a kok kömürü vermemekte diretiyordu. Ben de soluğu

Kars'taki kömür deposunda aldım. Partili arkadaşlarımla birlikte gittiğim depoda o kömürden bir çuval doldurup tekrar Ankara'nın yolunu tuttum. Hedef başbakanlığın kapısıydı. Rezalet basına yansıyınca Enerji bakanı beni arayıp Kars'a kok kömürü tahsis edildiğini söyledi.

Kars bu haberi bayram sevinciyle karşılamıştı; bu benim milletvekili olarak bir işe yaradığımı hissettiğim ender olaylardan biriydi.

O zamanlar Kars'ın ilçesi olan Çıldır'ın yirmi iki köyü, şehirle ulaşımını sağlayan köprü yıkılınca dünyayla ilişkileri kesilmiş, ırmağın karşı yakasında aylarca mahsur kalmışlardı. Ankara'nın Kars'a kapalı kör kapısını açmak için epey uğraştım, ancak çabalarım boşa gitti. Ankara'da yapacak bir şey kalmayınca Çıldır'a gidip, partili arkadaşlarımla birlikte kendimizi ırmağın çamurlu sularına vurduk. Protestomuz sarsıcı oldu, ırmaktaki fotoğraflarımız gazetelerin ilk sayfalarında yer alınca, Bayındırlık bakanı beni arayıp köprünün yapılması için çalışma başlattığını bildirdi.

Yine Kars şeker fabrikasının temeli atılmış, ama aradan geçen yıllar içinde unutulmuştu. Konuyu meclis

kürsüsünde defalarca dile getirdim, ancak hükümet sesime kulaklarını kapattı. Bunun üzerine fabrika temelini üstünde oturma eylemi başlattım. Bu protesto da işe yaradı, hükümet tozlu raflara kaldırılan fabrika projesini ancak o zaman uygulamaya soktu.

O günlerde Kars'taki birçok kurum temsilcisiyle toplanıp Kars'ın sorunlarını konuşmuş ve Kars'ı sorunların çözümü için ayağa kaldıracak önemli kararlar almıştık. Kars-Ankara yürüyüşü de kararlaştırdığımız çalışmalardan biriydi. Ne yazık ki, o iyiniyetli girişimimiz Ankara bağlantılı Kürt ve Türk çorbacıları entrika ve dalavereleriyle boşa çıktı.

Bu örnekleri şunun için verdim: Hükümetler zorlanmadıkça Kars'a el uzatmazlar. Bu nedenle diyorum ki, Kars ya kapılarını Ankara'ya kapatmalı, ya da Ankara'ya yürümelidir.

Bu konuda Kars'ı aydınlarla, siyasetçilere, baroya, derneklere ve meslek örgütlerine çok iş düşüyor.

Ya Ankara siyaseti ile ilişkiler tümüyle askıya alınmalı veya oluşturulacak bir temsilci kurulu Ankara'ya yürümelidir. Kars başka türlü devletten hizmet alamaz ve böyle giderse yüz yıl da geçse köy olarak kalmaya devam eder. **nerinaazad.net**

Beşikçi; Kürtlerin bir devleti olsaydı, Halepçe ve Anfal soykırımları olmazdı

Danimarka Kürt Dernekleri Federasyonu'nun bugün (27 Mayıs 2017) Kopenhag- Danimarka'da düzenlediği konferansda konuşan ünlü Kürt dostu sosyolog İsmail Beşikçi, devletleşmenin, devlet olmanın Kürt halkı açısından önemine vurgu yaptı. Kürtlerin bağımsız bir devleti olsaydı, maruz kaldıkları soykırımlar olur muydu, diye sordu.

Danimarka Kürt dernekleri Federasyonu, 27 Mayıs 2017'de Danimarka başkenti Kopenhag'ın Brøndbystrand beldesinde "Devletsiz halklar ve soykırımlar" adı altında bir konferans gerçekleştirdi. Büyük bir katılımın olduğu konferansa Türkiye'den Kürt halkının dostu sosyolog yazar İsmail Beşikçi beraberinde Ruhşen Arslan'la davetli olarak katıldı. Devletsizlik ve soykırım ilişkisine örneklerle açıklık getirdi. Açılış konuşması ve saygı duruşuyla başlayan konferansda, federasyon adına KOMKAR-DK başkanı Mahmut Erdem türkçe ve Adnan Agca Kürtçe birer konuşma yaptılar. Konuşmalarda Beşikçinin politik kimliği, duruşu, hayat ve mücadelesi anlatıldı. Ardından Beşikçi vakfının hazırladığı Beşikçi ile ilgili bir doküment film sunuldu ve daha sonra Rusen Arslan, Beşikçi vakfının kuruluş ve çalışmalarını, geleceğe yönelik faaliyetleri hakkında bilgi verdi. Son olarak konferansın baş konuğu Beşikçi konuştu.

Beşikçi, devletletsiz halkların tarihte nasıl soykırımlara uğradıklarını ermeni ve yahudi soykırım örneklerini vererek açıkladı. Yahudilerin uğradıkları soykırım sonrası söyledikleri; "bir daha asla" sözünü hatırlattı ve Kürtler neden "bir daha asla" demiyorlar, bunun üzerinde düşünmeleri gerek, dedi. Kürtlerin yakın tarihte uğradıkları soykırımları, bir devletlerinin olmamasıyla ilişkilendiren Beşikçi, Kürtlerin uğradıkları soykırımlara karşı dünyadaki tepkisizliğin de ve Kürtlerin "asla bir daha" dememelerinin

de nedeninin, 1920'lerde oluşturulan anti-Kürt dünya nizamından kaynaklandığını vurguladı. Bu anti-Kürt -nizam sonucu, Kürt halkının haklarının gasp edildiğini ve Kürt halkının statüsüz bırakıldığını belirtti. Bilimin kavramlarıyla,

Kürt devletine karşı olanların, Kürdistanı kendi aralarında bölüşmüş olan, Irak, Suriye, İran ve Türkiye olduğunu, PKK devlet istemiyorum dediğinde, bu devletlerin sözcüsü oluyor dedi.

Devletleşmenin Kürtler için önem-

dünyada nasıl bir anti-Kürt nizamın söz konusu olduğunun anlaşılması çok önemli dedi.

Irak Kürdistanı'nda gündemde olan bağımsızlık referandumuna da değinen Beşikçi, bu referandumun bir an önce yapılması önemli dedi. Yüzde seksen onaylı bir referandum sonucuna, hiç kimsenin karşı çıkamayacağını ve bunun bağımsızlık yolunu açacağını belirtti, bundan dolayıdır ki referanduma karşı çıkıyorlar ve bundan dolayıdır ki bu referandum tarihinin netleşmesi ve gerçekleşmesi gerekir, dedi.

Konusmasının devamında, goran, PKK ve Yekiti'nin bir kesiminin bağımsızlığa karşı olduklarına da değinen Beşikçi, Kürtleri soykırıma tabii tutmuş, üzerinde zehirli gazlarla deneyler yapmış, Kürt kadınlarının şereflerini lekeleme odasını oluşturmuş ki bu odada filistinli gerilaların görevlendirildiğini anlattı, buna rağmen nasıl olur da, bazıları bağımsızlığı değil de, Irak ile birleşmek istediklerini sorguladı. Bağımsız bir

ine değinen Beşikçi, İsrail devletinin fikirbabası Theodor Herzi'n "eğer bir devletin yoksa, zenginliğinin hiç bir değeri yoktur, bir anda ve çırpıda elinizden kayıp gider" sözüne atıfta bulundu, "50 milyonluk bir halkın birleşmiş milletlerde adı yok, dünya milletler arasında eşit bir statüye sahip değil, bu tüm Kürtlerin sorunu olmalı, devlet olduğunda soykırımlara maruz kalmazsın, itilip kalmazsın, o bakımdan referandum yapılmalı ve bağımsızlığın yolunun açılması önemlidir. Bu diğer parçalarıda etkiler ve tüm Kürtlerin böylesi bir sürece destek olmaları önemlidir" dedi. Konuşmasını bitirdikten sonra, dinleyicilerden gelen sorular yanıtlayan Beşikçi, konferansda kitablarını da imzaladı. Dört saat süren Beşikçi konferansı başarılı bir şekilde son buldu. Konferansdan sonra, Beşikçi adına bir yemek verildi. Bugün de Danimarkanın Ringsted şehrindeki bir alevi derneğin düzenlediği sohbet toplantısına katılacak olan Beşikçi, pazartesi günü Türkiye'ye dönüyor.

dengekurdistan.nu

Başkan Barzani'den Ramazan ayı mesajı

Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesud Barzani Ramazan ayının başlaması vesilesiyle bir mesaj yayımlayarak, Kürdistan başta olmak üzere tüm Müslümanların aleminin bu mübarek ayını kutladı.

Kürdistan Başkanı Mesud Barzani Ramazan ayının başlaması vesilesiyle bir mesaj yayımladı.

Başkan Barzani, başta Kürdistan halkı olmak üzere Irak ve tüm dünya Müslümanlarının Ramazanını kutladı.

Başkan Barzani mesajında, rahmet ve bereket ayı olan Ramazan'ın terör ve şiddetin sonlanmasına, Kürdistan halkı ve tüm insanlık için hayırlara, barışın egemen olmasına, ortak yaşam ve mutluluklara vesile olmasını umut ettiğini söyledi.

nerinaazad.net

YNK: Referandum ve Bağımsızlık çok yakındır

Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK), Kürdistan halkının bağımsızlık referandumuna ve bağımsız Kürt devletine çok yakın olduğunu açıkladı.

YNK Merkez Komite Sekreter Yardımcısı Zebeyr Osman, BasNews'e yaptığı açıklamada, referandum ve bağımsızlık konularının ulusal meseleler olduğunu ve halkın en büyük arzusunun o günü görmek olduğunu söyledi. Osman, "Kürdistan halkı referanduma ve bağımsızlığa doğru adım atmıştır. Bu hayati meselenin sonuca ulaşması için sadece siyasi parti ve gruplar arasındaki ulusal birliğe ihtiyacımız var. Eğer bu ulusal birlik sağlanırsa, en büyük arzumza ulaşmanın önünde hiçbir engel kalmaz" dedi.

YNK'nin her zaman bağımsızlıktan yana olduğunu ve hemen yarın bu yüce amaca ulaşmayı arzuladığını kaydeden Osman, "Kürt halkının bağımsız bir devlete sahip olması için çabalarımızı artarak sürdüreceğiz" diye konuştu.

Nerina Azad

Erbil Asayışı'ndan HDP'ye yanıt!

Erbil Asayiş Müdürü Tarık Nuri, HDP'nin "Erbil Asayışı, Kuzey Kürdistanlı Kürtlere baskı uyguluyor" şeklindeki iddiasının gerçeği yansıtmadığını belirterek, "Kuzey Kürdistanlılara veya HDP üyelerine yönelik baskı söz konusu değil" dedi.

Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) Erbil Temsilciliği, yayımladığı açıklamada şu ifadelerle yer verdi:

"Son günlerde Kürdistan Bölgesi'ndeki Kuzey Kürdistan'dan Güney'e göç etmek zorunda kalmış olan yurttaşlarımızdan oluşan üyelerimize ve ailelerine yönelik ağır bir baskı uygulanıyor. Üyelerimize karşı çirkin ve kötü bir muamele devreye konulmuş durumda. Erbil Asayışı, Kuzey Kürdistanlı Kürtlere yönelik baskı ve tutuklamalarına son vermeli." Konu ile ilgili Rûdaw'a konuşan Erbil Asayiş Müdürü Tarık Nuri, HDP'nin açıklamasını reddetti.

Tarık Nuri iddiaların gerçekle bir ilgisinin bulunmadığını belirterek, "Erbil'de HDP üyelerine ve temsilciliğine yönelik herhangi bir baskı söz konusu değil. Onlar üzerinde herhangi bir baskı yok" dedi.

Nerina Azad

YPG-IŞİD anlaşmasına Rus müdahalesi

Rakka'daki IŞİD militanlarına teslim olmaları ya da kenti teslim etmeleri konusunda Suriyeli Kürt-

hine kadar Rakka kentinde bulunan IŞİD militanlarının silahları ile birlikte teslim olmaları halinde hay-

lerin yapmış olduğu çağrıya IŞİD'den olumlu yanıt gelmişti. Fakat 32 araçlık bir IŞİD konvoyunun Rakka çıkışında Rus Uzay Hava Kuvvetleri tarafından vurulduğu belirtildi.

Ağırlığını YPG'nin oluşturduğu Suriye Demokratik Güçleri sözcüsü Cihan Şeyh Ahmed, 31 Mayıs tari-

atlarının bağışlanacağını belirtmişti. Söz konusu çağrı doğrultusunda Rakka'daki IŞİD militanları ile Suriye Demokratik Güçleri (QSD) arasında kentin boşaltılması konusunda anlaşma sağlandı. IŞİD ile QSD arasındaki anlaşma kapsamında IŞİD'liler, YPG tarafından

açılan güvenli koridoru kullanarak Rakka'dan güneydeki Palmira kentine doğru çıkış yapmak istedi. KRDNews'te yer alan habere göre, QSD ile yapılan anlaşma çerçevesinde güneydeki güvenli koridoru kullanarak Rakka'yı terk etmek isteyen yüzlerce IŞİD militanının bulunduğu 32 araçlık bir IŞİD konvoyu Rakka çıkışında Rus Uzay Hava Kuvvetleri tarafından vuruldu.

Rus hava kuvvetleri birimlerince Rakka kentinin 24 saat gözlemlendiğini belirten Rus yetkili, "IŞİD'in Rakka'dan çıkmak için Demokratik Suriye Güçleri (QSD) ile anlaştı. Kürtler, teröristler için güvenli güney koridor açarak kentten sorunsuz çıkmalarını sağlamak istedi. Ancak Rus Uzay Hava Kuvvetleri bu manevrayı önlemeyi başardı. 25 Mayıs günü, 36 araçtan oluşan IŞİD konvoyu, Palmira yönünde ilerlerken tespit edildi ve Rus savaş uçakları tarafından yok edildi" dedi.

KRDNews

Diyarbakır'da 59 köyde sokağa çıkma yasağı

Diyarbakır'ın Lice, Hazro, Dicle ve Kocaköy ilçelerine bağlı 59 köy ile bu köylere bağlı mezralarda operasyon dolayısıyla sokağa çıkma yasağı ilan edildiği belirtildi.

Diyarbakır Valiliğinden yapılan açıklamada, Lice, Hazro, Kocaköy ve Dicle ilçeleri mülki sınırları içerisindeki dağlık ve ormanlık alanda operasyon düzenleneceği ve bu nedenle sokağa çıkma yasağı ilan edildiği aktarıldı.

Açıklamada, Lice'ye bağlı Akçabudak, Örtülü, Ulucak, Saydamlı, Kılıçlı, Yorulmaz, Güldiken, Üçdamlar, Baharlar, Bayırlı, Hedik, Tuzlaköy, Yamaçlı, Kırılan, Dernek, Konuklu, Yünlüce, Yaprakköy, Damar, Zümrüt, Kıpçık, Çıralı, Sığınak, Kiyıköy, Dallica, Budak, Türel, Tepe, Yolçatı, Dibekköy, Çağdaş, Arıklı, Serince, Kayacık, Uçarı, Ziyaret, Ortaç, Yalaza, Bağlan, Esenler, Çavundur, Dolunay, Kabakaya, Kutlu ve Oyuklu; Hazro'ya bağlı Ormankaya, Çitlibahçe, Terdöken, Kırmataş, Kavaklıboğaz, Dadaş ve Sarierik; Kocaköy'e bağlı Boyunlu, Gözebaşı ve Tepecik; Dicle'ye bağlı Kurşunlu, Taşağıl, Kayıköy ve Kırkpınar köyleri ile mezralarında saat 18.00'den itibaren geçerli olmak üzere ikinci bir duyuruya kadar sokağa çıkmanın yasakladığı ifade edildi.

Açıklamada, vatandaşların söz konusu yasağa uymasının can ve mal güvenliği yönünden önem arz ettiği kaydedildi.

Nerina Azad

Peşmerge komutanı: Tutuklanan IŞİD'li sayısı yüzleri buluyor

Peşmerge Güçleri 70 Birlikleri Komutanı Cafer Şeyh Mustafa, yüzlerce IŞİD'linin peşmerge tarafından tutuklandığını ancak ellerinde net sayı olmadığını söyledi.

Bugün Kerkük'te "IŞİD'le Savaşın Hikayeleri" kitabının tanıtımı etkinliğinde konuşan Cafer Şeyh Mustafa, peşmergenin birleştirilmesi ve donatılması projesine ilişkin şu bilgileri verdi: "Bu Peşmerge Bakanlığı'nın bir projesi dahilindedir ve birkaç koalisyon ülkesiyle birlikte hazırlanmıştır. Güçlerin birleştirilmesi, eğitilip donatılması ve yaşam şartlarının iyileştirilmesini kapsıyor."

Proje, Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilip Kürdistan Bölgesi Başkanı ve Silahlı Kuvvetler Başkomutanı Mesud Barzani'nin onayına sunuldu.

Şeyh Mustafa, "Bütün maddelerin ele alınıp tartışılmasını bekliyoruz. Onaydan sonra Peşmerge Bakanlığı'na iletilip uygulama safhasına geçilecek" diye konuştu.

Şimdiye kadar peşmerge tarafından yakalanıp tutuklanan IŞİD'lilerin sayısına ilişkin ise Cafer Şeyh Mustafa şu bilgileri paylaştı: "Tutuklanan IŞİD'lilerin sayıları yüzleri buluyor ancak Kürdistan genelinde ilgili elimizde net bir veri yok. Peşmerge, polis, asayiş ve anti terör tarafından tutuklananların sayısı bilinmiyor." Kerkük'ün Havice ilçesinin IŞİD'den alınmasıyla ilgili ise Şeyh Mustafa, "Herhangi bir plan yok. Zamanında plan yapılmış ve cepheler de belirlenmişti. Ancak plan değişti ve Havice'nin alınmasıyla ilgili bir program ve hazırlık yok" ifadelerini kullandı.

Rudaw

HAK-PAR Parti Meclisi; Siyasi çözüm ve diyalog kanalları açılmalı

Hak ve Özgürlükler Partisi(HAK-PAR) Parti Meclisi 20 Mayıs 2017 tarihinde Van 'da toplanarak gündemindeki konuları görüştü ve aşağıdaki bildiriye kamuoyu ile paylaşmayı kararlaştırdı.

Kürt sorununu barışçıl demokratik bir biçimde, adil bir çözüme kavuşturmak yerine; ısrarla sürdürülen geleneksel inkâr ve bastırma siyaseti, Türkiye'yi hem içeride sürekli bir gerilim içinde tutmakta, iç barışı tehdit etmekte, militarizmi güçlendirmekte, demokratikleşmesini frenlemekte hem de komşularıyla, müttefikleriyle, tüm demokratik dünya ile ilişkilerini negatif bir yönde etkilemektedir.

Kendi egemenlik alanında Kürt sorununu çözmeyen Türkiye, sınırları dışında Kürtlerin her kazanımını, meşru haklarını elde etme mücadelesini de tehlike, beka meselesi olarak algılamakta ve 1.Dünya savaşı sonrası Kürtlerin aleyhine oluşan statükoyu korumak için çırpınmaktadır.

Suriye sınırına ek olarak İran sınırına da duvarlar örmekte, içeride rutin hale getirilen askeri operasyonlarla, OHAL yönetimi altında özgürlük alanlarını daraltmakta, sürekli olarak Güney'de, son günlerde de Batı Kürdistan topraklarında sürekli olarak hava operasyonları yapmakta,gizli açık askeri müdahalelerde bulunmakta, Kürt korkusu ve karşıtlığı nedeniyle ABD, AB ülkeleri hatta Rusya ve tüm komşuları ile karşı karşıya gelmektedir.

Artık dünya eski dünya değildir. 1. Dünya savaşının ardından emperyalist güçler tarafından oluşturulan ve Kürtlerin kolektif haklarının gasp edildiği, bölge devletlerinin insafına terk edildiği statüko çöküyor ve Ortadoğu yeniden şekilleniyor. Başta Güney Kürdistan olmak üzere Kürtler her parçada meşru haklarını elde etmek için mücadele ediyor.

Kürt meselesi şimdiden uluslararası bir boyut kazanmış durumda.

Türkiye bu değişimin önüne geçemez. Durduramaz.

Katliamlara, soykırımlara, asimilasyonlara, çok uluslu bir coğrafyada zorla tek ulus yaratma siyasetine dayalı köhnemiş statükoyu yeniden inşa edemez.

Yapılması gereken Kürt sorununun ulusal bir sorun olduğunu kabul ederek, içeride Kürtlerin meşru haklarını teslim etmek, sorunun adil ve barışçıl demokratik çözümünün kanallarını açmak, başta Güney Kürdistan olmak üzere sınırların dışındaki Kürtlerle dostça ilişkiler geliştirmektir.

Kürtlerin meşru haklarını elde etmeleri, Kürt meselesinin adil çözüme

kavuşturulması bir tehlike veya beka sorunu yaratmaz. Aksine bu meselenin çözümünü Türkiye'yi de güçlendirecek, Ortadoğu'da kalıcı bir barışın tesis edilmesinin yolunu açacaktır.

Ortadoğu'da barış, huzur ve kalkınma ancak Kürdistan sorununun adil çözüme kavuşturulmasıyla mümkün olacaktır.

Türkiye'yi yönetenler, 16 Nisan referandumunun ardından başlayan "Partili Cumhurbaşkanlığı sistemi" nin inşası sürecini, BAAS türünden otoriter bir yapı oluşturmak için değil, başta Kürt sorunu, Alevi sorunu olmak üzere temel yapısal sorunlarına çözüm üretecek bir imkana dönüştürmelidir.

Aksi halde kaybeden sadece Kürtler olmayacak, çözümü ertelenen, bastırılan ve kangrenleştirilen sorunlar bir bütün olarak Türkiye'yi enfekte etmeye

PARTİ MECLİSİ;

**"Siyasi çözüm
ve diyalog kanalları
açılmalı"**

devam edecektir.

Kürt halkı savaş istemiyor. Barışçıl demokratik adil çözüm istiyor. Savaşta, çatışma ve terörde ısrar edenlerden yüzünü çeviriyor.

PKK silahlı mücadeleyi sonlandırmalı, hükümet de Kürt meselesini PKK ye endekslemekten, Onun silahsızlandırılmasına indirgemekten vazgeçmeli, tüm Kürt kesimlerini kapsayan siyasi çözüm ve diyalog kanallarını açmalıdır.

Kürt halkının barışçıl demokratik seçeneği olan HAK-PAR Kürt meselesinin diyaloga dayalı, barışçıl, demokratik,adil çözümünü için üzerine düşeni yapmaya hazırdır.

Öte yandan dost ve düşman cephelerin her gün yeniden şekillendiği Suriye'de savaş hızından pek bir şey kaybetmeden devam ediyor. Henüz ortada sorunun çözümüne yönelik her hangi somut proje de yok.

Ne Suriye rejimi, ne rejim karşıtı muhalefet ne de sürecin önemli aktörleri olan büyük devletler Suriye'nin

geleceği ve Batı Kürdistan'ın durumu hakkında ortaya somut bir proje koymuş değiller. BAAS rejimi de, büyük devletler de PYD eliyle Kürtleri kendi politikaları çerçevesinde savaşa sürmekten geri durmamaktadırlar.

Son olarak ABD, PYD'ye doğrudan silâh yardımı yapacağını. IŞİD'in kalesi olan Rakka'yı PYD güçleriyle kurtaracağını açıkladı. Kurtarılacak bu kent tekrar Araplara teslim edilecek. Binlerce Kürt gencinin ölüme gönderilmesi ile sonuçlanacak bu operasyon sonrası Kürtleri IŞİD yenilse bile çok uzun sürecek Kürt Arap çatışması bekleyecektir. Kürtler kendi topraklarını savunmalı, kendi topraklarında ulusal birliklerini sağlamaya ve kendilerini yönetecek ulusal kurumlaşmaları sağlamaya yoğunlaşmalı, başkalarına teslim edilecek kentlerde ölüme yürümemelidir.

HAK-PAR olarak Güney Kürdistan'da Sayın Mesud Barzani tarafından yürütülen Irak'tan barışçıl bir şekilde, diyalog ve müzakere yoluyla ayrılma siyasetinin hem bir hak, hem de bir zorunluluk olduğunu düşünüyor ve destekliyoruz.

Irak merkezi hükümetleri, Şii ve Sünni Arapların ve Kürtlerin barış içinde birlikte yaşamaları için gerekli, çağdaş politikaları üretemedikleri gibi Kürt bölgesine karşı sorumluluklarını da yerine getirmediler. Anayasanın gereği olan adımları atmayarak, Irak'ta barış içinde birlikte yaşamak için gerekli zemini hazırlamadılar. Bu gün en makul ve gerçekçi çözüm Kürtlerin de diğer milletler gibi ayrılıp, kendi devletlerini kurmalarıdır. Bu sürecin, provokasyonlarla, zorluklarla, tehlikelerle, hatta fiili saldırılarla dolu çok çetin bir süreç olacağına kuşku yok.

HAK-PAR olarak Güney Kürdistan'ın bağımsızlık referandumu için tüm Kürtleri dayanışma içinde olmaya davet ediyoruz.

dengkurdistan.nu

'Üç ülkeden PYD'ye istihbarat desteği' iddiası

ABD, Rusya ve İran altyapıyı hazırladığı iddia edilen proje kapsamında PYD'nin, sınırdan 90 km içeriye kadar "dinleme" yapabileceği iddia ediliyor.

Türkiye gazetesinin haberine göre, ABD, Rusya ve İran'dan mali ve siyasi destek alan PYD, bölgesel ölçekli

faaliyetlerde bulunma kapasitesi olan istihbarat örgütünün yapılanmasını tamamladığı öğrenildi. Gazeteye göre, son 14 ay içinde 920 PYD'linin her üç devletin Afrin, Derik ve Kobani'de istihbarat eğitiminden geçtiği, ABD'lilerin Kobani'de 748, Rusya'nın Afrin'de 129 ve İran'ın da Derik'te 43 PYD'liyi eğittiği belirlendi.

İstihbarat alt yapısının sağlanması ile birlikte, PYD'nin kontrolünde tuttuğu bölgelerde içeride teknik ve fiziki istihbarat faaliyetlerine yoğunlaşırken örgütün elindeki teknik kapasitesi yüksek dinleme sistemleri ile Türkiye'nin sınır hatındaki 90 km'ye kadar olan alanda dinleme yapabileceği belirtiliyor.

Haberde, Örgütün özellikle üzerinde durduğu bir diğer konu ise 'Dış İstihbarat' olduğu vurgulanıyor. Zira PYD'nin üç ülkeden eğitim alan istihbarat yapısının en önemli birimlerinden biri de 'Dış İstihbarat' birimi olacağı kaydediliyor. 211 PYD'linin görev alacağı bu birimde yer alanların hemen hemen tamamının Türkçe bilenlerden çekilmesi dikkat çekiyor.

Nerina Azad

Pîrozbahî Ahmede Hepo ra

Pîrozbahî ji boy 83 salîya nivîskar, zanyar, karkirê mexluqetiyeyî navdar, welatparêzê hêja Ahmede Hepo ra!

Îro rojbûyîna heval, hogir û xêrxazê gelê meyî hêja nivîskar, zanyar, dîrokzan, xebatkarê mexlû-qetiyeyî eyan Ahmedê Hepo temam dibe. Mamosteye navdar, bi kar û barê xweyî pîroz û welatparêzîyê zûva di nava dîrok û çanda gelê kurdada çîye xweyî layîq girtîye. Ew ji wan nivîskar, helbestvanêd kurdêd Sovêta bereyê ku pêş tu astengî û diwarya nesekînî pênûsa xweyê zêrînva xastek û nêta gele xwe bi hostatîke mezinva sêwîran. Welatê sewrêda û dû hilweşandina wêda bi dehan nimûnêd dur û cewahirêd gelê kurd beravkir û vejerande gelê xwe. Xût hema ew bû ku nivîsêd Ahmedê Hepoye vekirye pir serençem û giranbaha: roman, romanok, serhatî û serpehatîyê wî bi zaravakî şîrîn û dewlemendva hatine nivîsarê. Mijarêd efrandinêd Ahmedê Hepo himlî şerkarya gelê kurde di rêya milletî – azadîyê, himberîhevîkirina jîyana gelê kurde berê û îroyîn, şerkarî pêş erfedetê berêye ziyankar, rexnekirina zulm û kuletiyê, îlahî sirgûnîya bi hezaran kurdê bê gune ji çî û ware kal û bava derxisti, merxasî û efatîya dota kurda, dostî û biratîya gelan, pesnê

tebîyetê û yêd mayîn.

Ehmedê Hepo xwedanê bi deha kitêb û pirtukêd bedewetîyê. Di nava edebîyeta (wejê) kurdê Sovyeta berê-

da, ûsa jî ji hudûdêd wêder cîki berbicav digre. Di salêd çude-çudedawî kitêbêd «Adar», «Emir gul vedide», «Bawarî», «Birîn», «Karûbarên gelê kurd», «Hesirên xwîne», «Rêwîye bê mal» û yêd mayîn nivîsîne. Berhemên wî bi azerî, ûrisî hatine çapkirinê.

Em kubarin ku îro jî li komara Azerbaycanê karek ku berê ji alîye rewşenbîrê kurdê Azerbaycanêda di derca

pejdacûyîna çand û zanîsta kurdada hatibûn kirinê ji alîyê Ahmedê Hepoda bi serfînyazî tê domandinê.

Daxaza me kurdê Qazaxistanê û Asiya Navîn ewe ku vir hada jî pênûsa nivîskarê meyî hêja, rûspîkî çanda meyî navdar Ahmedê Hepo vir hada jî kar bike, eginbe, efrandinêd wî wek çemê Diclê û Firatê bikişin her çar parçêd Kurdistanêda belabin xwedîyê xwera pêkelekî miqîmî avakin.

Seydayê hêja!

Îro vê roja teye nav û nîşanda em tevî we şa dibin, ji tera emrê dirêj, bextewarî û efrandinêd teda açîxî û serkeftîne dixazin: «Ger tu sed salî emir nekî, te gunekî mezin bikî!»

1. Nadîrê Kerem Nadirov – akademîk, zanyarê kurdî dinêyan.
2. Knyazê Îbrahîm Mîrzoey-prêzîdentê Assosiasya kurdên Qazaxistanê, Karkirê Komara Qazaxistanêyî Emekdar, akademîk
3. Ezîzê Zîya – profêssor-dîrokzan
4. Şîrîne Elî – karsaz û karmendê Qazaxistanêyî emekdar
5. Ezîme Şemo – karsaz, nûnerê Assambleya gele Qazaxistanê
6. Barîyê Bala – helbestvan û mamoste
7. Hesênê Evdoyê Elî – helbestvan, redaktorê rojnema “Jîyana kurd”
8. Mecîdê Silêman – dengbêj û helbestvan

berbang-nur.kz

Komîsyona helbijartinê: Nûnerê NY dê çavdêriya referandomê bikin

Komîsyonê helbijartin û rapirsî li herêma Kurdistanê beyanameyek belav kir û di beyanameyê de amaje bi vê yekê tê kirin ku, amadekariyên referandomê tînin kirin û nûnerên NY (Netewên Yekbûyî) jî dê çavdêriya referandomê bikin.

Îro 29.05.2017ê beyanameya encûmena komîsyona helbijartin û rapirsî ya herêma Kurdistanê ku wêneyekî ji BasNewsê re hatiye rêkirin de tê gotin: “Bi armanca beşdarbûna pêvajoya siyasî ya piroseya helbijartinê û rapirsîyê, encûmena komîsyonê biryar da nêrîn û tîbîniyên fermî yên partiyên siyasî yên li herêma Kurdistanê li ser sîstem û rêkarên taybet bo amadekariya helbijartin û rapirsîyan vergire. Ji bo vê yekî jî me pêwîst zanî gotûbêjeke vekirî pêkbînin. Îro 29.05.2017ê li binkeyê komîsyonê yê li Hewlêrê bo sûd vergirtina li nêrîn û tîbîniyên her yek ji alîyan li ser peyrewan.

Herwaha tê gotin: “Li gor baweriya me partiyên siyasî hevbeşek rasteqîn ên piroseya helbijartin û rapirsîyanin, em hêvîdarin bi alîkariya hemû aliyekê ve piroseya helbijartin û

rapirsîyên li Kurdistanê ber bi pêş ve em bibin, ku cîhê razîbûna hemû aliyên siyasî û rêxistin û temamê xelkê Kurdistanê be. Ji bo vê armancê jî nûnerê fermî yê NY hatiye vexwandin û bang kirin bo wek çavdêrek beşdarî piroseyê bibin.”

BasNews

Zexta 'Încîrlîkê' ya li ser hikumeta Elman giran dibe

Krîza Încîrlîkê ya navbera Elmanya û Tirkiyeyê mezin dibe. Hevparê koalîsyonê SPD û Partiya Çep a li mûxalefetê ji hikumetê xwestin, ku bi lez û bez biryarê bide.

Hikumeta Tirk, bêtî ku hinceteke fermî nîşan bide hê jî nahêle wekilên Elman serdana leşkerên xwe yên li baregeha Încîrlîkê bikin. Ji bo vekîşandina leşkeran ji Încîrlîkê, zexta li ser hikumeta Elman jî giran dibe. Partiya Sosyal Demokrat (SPD) ku hevparê koalîsyonê ye û Partiya Çep (Dîe Lînke)

a li mûxalefetê, ji bo vekîşîna leşkeran xwestin biryarê bide girtin.

Berdevkê polîtîkaya derve ya SPD'ê Nîels Annen ji rojnameya Suddeutsche Zeîtungê re axivî û diyar kir, divê hikumet bi lez û bez biryarê bide.

Annen bibîr xist, hikumeta Elman 14 rojên din dem daye hikumeta Tirk ji bo destûra serdana Încîrlîkê bide û got, lê belê ew yek demeke gelekî dirêj e.

Annen got, “Xanîm Merkel bi destvala ji civîna bilind a NATO'yê vegeriya. Divê em destûrê nedin ku hikumeta Tirk

hîn bêhtir li gorî dilê xwe listîkê bilîze.”

Ji berdevkên SPD'ê Annen ragihand, divê desteya wezîran di hefteya pêş de li ser vekîşîna leşkerên Elman ji Încîrlîkê biryarê bide û got, di rewşeke berevajî de wê meclîsa federal bikeve dewrê.

Daxuyaniyeke din a li ser heman mijarê ji Serokê Koma Meclîsê ya Partiya Çep Dietmar Bartsch hat. Bartsch ji rojnameya Suddeutsche Zeîtungê re axivî û got, “Hikumeta federal bi mehan e destûrê dide ku Erdogan bi ya dilê xwe bike.”

Bartsch diyar kir, dem hatiye ku ji bûyerên diqewimin encameke zelal were derxistin û xwest, firotina çekan, alîkariya malî bînin sekinandin û leşkerên Elman ji Încîrlîkê werin vekîşandin. Berdevka polîtîkayên parastîne ya Partiya Keskî Agnieszka Brügger jî diyar kir, serketin nîne ku parlamentêrên nekarîn biçin Încîrlîkê baregeha hewayî ya Konyayê ziyaret kiribin. Brügger nerazîbûn nîşan da, ku hikumet hewl dide vê yekê weke serketînekê nîşan bide û got, “Tîşteki ku hikumeta Tirk li Konyayê winda bike, nîne.”

anfkurdi.com

Iraq û Rûsya rakirina vîzayê gotûbêj kirin

BasNews-Wezareta Derve ya Iraqê ragehand ku, wan babeta rakirina vîzayê û vekirina rêyeke esmanî di navbera wan û Rûsyayê de gotûbêjkirîye.

Îro, Yekşemê 28.05.2017 Wezareta Derve ya Iraqê daxuyaniyek belav kir, tê de ragehand ku, Balyozê Iraqê li Rûsyayê Heder Mensûr El-Ezarî li gel

Serokê odeya bazirganiyê li Rûsyayê Sergy Katbrin pêwendiyên di navbera her du welatan de û geşepêdana wan di beware pîşesazî û bazirganî gotûbêjkirîye.

Li gor daxuyaniya Wezarete ku, li ser zarê balyozê Iraqê li Rûsyayê aşkerekir, rêkeftînek di nabera her du welatand de derbarê rakirina vîzayê ji dîplomatan re hatiye imzekirin.

Ji aliyê xwe ve berpîrsê Rûsî amaje bi wê yekê kirîye ku, bazirgan û xwedîyê kompaniyên wî welatî dixwazin weberhênanê li Iraqê bikin, lê ji ber nebûne ewlehiyê ew nikarin.

BasNews

Viyan Dexil: Muzexaneyeke onlin bo belgekirina karesatên Êzdiyan tê vekirin

Endama Parlamantoya Iraqê ragehand ku, di paşerojeke nêzîk de dezgeheke cîhanî hemû tawanên li himber Kurdên Êzdî hatine kirin belge dike. Endama Parlamantoya Iraqê Viyan Dexil ji malpera PDK re ragehand ku, di paşerojeke nêzîk de Mûzexaneyeke online(Onlin Museum) vedikin, tê de hemû tawanên li himber Kurdên Êzdî hatine kirin tîne belgekirin.

Endama Parlamantoya Iraqê Viyan Dexil da zanîn ku, hemû kes dikarin serpehatiyên xwe bişînin wê muzexaneyê û bi awayeke fermî ji aliyê dezgeheke cîhanî ve tê belgekirin û tomarkirin.

BasNews

Berpîrsê çekdarkirina DAIŞê hat desteserkirin

Berdevkê Wezareta Navxwe ya Iraqê emîd Seid Mein ragehand ku, hêzên Iraqê li nêzîk Tozxormatû li parêzgeha Selahedîn du kes girtin, yek ji wan berpîrsê çekdarkirina DAIŞê ye.

Li gor daxuyaniya Wezareta Navxwe ya Iraqê ragehandî ku, piştî wergirtina zanyariyan operasyona girtina du berpîrsên DAIŞê li nêzîk Tozxormatû li parêzgeha Selahedîn hate encamdan, tê de ew her du kes hatin girtin ku, yek ji wan berpîrsê çekdarkirina DAIŞê ye.

Berdevkê Wezareta Navxwe da zanîn ku, kemînek bo wan kesan hate danîn û ew hatin desteserkirin, herwiha aşkere kir ku, yek ji wan nasnameyê sextet hildigrt, daku, newe naskirin ji aliyê hêzên asayîşê ve, ew berpîrsê DAIŞê bo aliyên pêwendîdar hatin vegihêstin.

BasNews

Serok Barzanî bi peyamekê meha Remezanê pîroz kir

Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî bi peyamekê, meha Remezanê li misilmanên Kurdistanê û cihanê pîroz kir.

Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî ji bo meha Remezanê peyameke pîrozbahiyê belav kir.

Barzanî di peyama xwe de bi ayeta ku têde dibêje Qur'an di meha Remezanê de hatiye û ev Qur'an rêya rast nîşanî mirovan dide, dest bi pîrozbahiyê kiriye.

Herwiha di peyamê de hatiye diyarkirin: "Bi boneya hatina meha Remezana pîroz, germtirîn pîrozbahiyên xwe ji hemû misilmanên cihanê re bi taybetî jî ji misilmanên Kurdistan û Iraqê re pêşkêş dikim."

Weke din Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî hêviyên xwe anîne ziman û dibêje: "Hêvîdar im, hatina meha bereket û rehmetê ya Remezanê bibe wesîleya xêr û xweşiyê bo gelê Kurdistanê û hemû mirovahiyê. Herwiha bibe wesîleya bidawîbûna teror, tundrewî û naxweşiyê û belavbûna aştî, pêkvejiyan û bexteweriyê bo hemû mirovahiyê."

Nerina Azad

Li 59 gund û gundikên Amedê qedexeya derketina derve hate îlankirin

Li 59 gund û gundikên bi ser Licê, Hezro, Karaz û Pîranê yê Amedê qedexeya derketina derve hate îlankirin.

Beriya operasyona ku wê li Licê, Hezro, Karaz û Pîranê were destpêkirin, li 59 gund û gundikan qedexeya derketina derve hate îlankirin.

Walîtiya Amedê beriya operasyona ku wê li Licê, Hezro, Karaz û Pîranê were destpêkirin, li 59 gund û gundikan qedexeya derketina derve hate îlan kir. Qedexe wê piştî saet 18.00'an were destpêkirin. Gund û gundikên ku qedexe lê hatine îlankirin ev in:

Gundê Akçabûdak, Ortulu, Ülûcak, Saydamli, Kiliçli, Yorûlmaz, Guldiken, Uçdamlar, Baharlar, Bayirli, Hedik, Tûzlakoy, Yamaçli, Kiralan, Dernek, Konûklû, Yûnlûce, Yaprakkoy, Damar, Zumurut, Kipçik, Çirali, Siginak, Kiyikoy, Dallica, Bûdak, Turelî, Tepe, Yolçati, Dîbekkoy, Çagdaş, Arikli, Serince, Kayacik, Uçari, Ziyaret, Ortaç, Yalaza, Baglan, Esenler, Çavûndûr, Dolûnay, Kabakaya, Kûtlû, Oyuklû û gundikên wan ên li ser Licê; gundên Ormankaya, Çitlîbahçe, Terdoken, Kirmataş, Kavakli-bogaz, Dadaş û Sarierik û gundikên wan yê li ser Hezroyê; gundên Boyûnlû, Gozebaşı, Tepecik û gundikên wan ên bi ser Karazê; gundên Kûrşûnlû, Taşagil, Kirkpinar, Kayikoy û gundikên wan ên bi ser Pîranê.

anfkurdi.com

Şoreşa Gulanê

Şoreşa Gulanê, bi fermana Mele Mistefa Berzanîyê nemir û bi serperîştîya Serok Mesûd Berzanî di 26 Gulana 1976 an di bin navê Qîyada Muweqet dest bi tevgera rêxistinî, sîyasî û leşkerî kir.

Şoreşa Gulanê, berdewama Şoreşa Îlonê û peymana 11 Adarê 1970 ku ji alî Serok Mele Mistefa Berzanî bi Hukumeta Iraq re hatibû îmzekirin.

Lê hemû dewletên mêtinkar û nijadperestên Erebiyê bi tundî li dij vî peymanê derketin; mêtinkaran li dij tevgera gelê kurd yekîtiya xwe saz kirin û hêzên emperyal yê navdewletî dan pişt xwe, Peymana Cezayir 6 Adar 1975 di navbêna Îran û Iraq dan çêkirin.

Mêtinkarên herêmê, bi vî peymanê zenkirin ku wê doza gelê Kurd bitemirînin. Lewre bi vî peymanê, tevgera Kurd derbek mezin xwar, hêza şoreşê tarûmar bû.

Lê ji bo ku şoreş têkneçe, gelê Kurd li her çar perçeyê Kurdistanê fedekarîyek mezin rê da. Ji bo ku nekevin destê dijminê hov, li pêşmergeyên qahreman û malbatên wan xwedî derketin.

Piştî 14 mehan, Serok Mistefa Berzanî, fermana vîxistina agirê

şoreşê da Serok Mesûd Berzanî û rêvebirên PDK.

Her Kurdekî welatperwer yê her perçakî Kurdistan û bi taybet endam û rêvebirên PDK-T û PDK-S bi hemû îmkânên xwe alîkarîya Qîyada Muweqet kirin, daku agirê rizgarîya gelê Kurd ji nû de geş bibe. Li Bakurê Kurdistanê jî meqerên Qiyadê hatin avakirin. Him pêşmergeyên Başûr mal û zaroyên xwe li cem birayên xwe yê Bakur hîştin û berê xwe dan meqeran û sengerên şer û him jî li Bakurê Kurdistanê gelek endamên PDK-T beşdarî birayên xwe bûn û bi artêşa hukumeta Baas ya nijadperest re şer kirin. Wê gavê me alîkarî ji hemû gel, axa, beg, şêx û maldarên Kurd yê welatperwer dicivand û

dişand meqerên Qiyadê, da ku şoreşa me geş bibe. Em wek ciwanên PDK-T me belavok belav dikir, me li dîwarên bajaran dinivîsand: "Bijî Qiyada Muweqet!", "Bijî Pêşmerge!", "Bijî Şoreşa Me!"

Helbet di bin mercên gelek zor û zahmet de Qiyadê tekoşîna xwe meşand, lê derfetên ku îro gelê Kurd ji mêtinkaran rizgar bikin û dewla Kurd avabikin bi destanîn.

Îro jî gelê Kurd re şensek e ku Pêşmerge û Serokekî Pêşmerge yekî wek Kek Mesûd Serokê Kurdistanê ye. Ew baş zane ku heta Dewleta Kurd ava nebe, gelê Kurd bi temamî rizgar nabe; loma bi israr û bi lez dixwaze dewleta Kurd ava bike.

Hemû Kurdên welatperwer û dilsoz, bi dil, ruh û canê xwe bi vî daxwaza Serok re ne; lê neyarên mêtinkar, bi her îmkân û hemû hêza xwe li dij dewletbûna Kurd disekinin. Di destê neyar de çeka herî mezin, jî xayinên di nava gelê Kurd de ku ji alî neyaran hatine kirîn û Kurdên cahil yê tîr xapandin pêktê.

Lê xweş bext e ku îro hemû cihan dostê Kek Mesûd û gelê Kurd e û ya herî girîng neyarên gelê Kurd bi hev ketine. Loma xayin jî tu feydê li wan nake.

portal.netewe.com

Biryara qedexeyê ya Elmanyayê hate şermezarkirin

Biryara Wezareta Karên Hundir a Elmanyayê ya li ser qedexekirina alên PYD, YPG û YPJ'ê, li paytext Berlînê bi xwepêşandaneke hate şermezarkirin. Komên çep û sosyalîst ên Elman jî destek dan çalakîyê û ji Elmanyayê hat xwestin, ku qedexeyê rake.

Wezareta Karên Hundir a Elman, roja 2'ê Adara 2017'an fermannameyek ji eyaletan re şand û ji wan xwest, alên gelek partî û sazîyên Kurdan bîr qedexekirin, ku di nava van de PYD, YPG, YPJ, PÇDK, PJAK, YXK û NAV-DEM jî hene. Wezarete, ev fermanname weke 'nûkirina' qedexeya li ser PKK'ê bi nav kiribû.

Ev biryara Wezareta Karên Hundir, bi xwepêşandaneke Navenda Civaka Demokratîk a Kurd li Elmanyayê (NAV-DEM) hate şermezarkirin. Xwepêşandan li paytext Berlînê pêk hat û politîkaya hikumeta Elman a krîmînalîzekirina Kurdan hate protestokirin.

Tevî sazîyên Kurdan ên li Berlînê, gelek komên çep û sosyalîst ên Elman jî destek dan çalakîyê. Xwepêşandan bi navê "Azadî ji Rjava re" û "Têkoşîna li dijî krîmînalîzekirina PYD, YPG û YPJ'ê" hate lidarxistin.

Mîting li ber avahiya Şaredariya Neûkollnê pêk hat. Qisekerên xwepêşandanê bal kişandin ser êrîşên dewleta Tirk ên li dijî Rojava û ev êrîşên dewleta Tirk û tecerîda giran a li ser

Rêberê Gelê Kurd Abdullah Ocalan şermezarkirin. Di mîtingê de bang li hikumeta Elman a Federal hate kirin, ku qedexeya li ser flama û sembolên sazîyên Kurdan rake. Çalakgeran pankartên bi nivîsa "Destê xwe ji Rojava vekîşînin, azadî ji Kurdistanê re" û "Qedexeya li ser PKK'ê rakin, azadî ji

Ocalan re" vekirin. Her wiha dirûşmên "Bijî Serok Apo", "Silav silav ji Îmraliyê re hezar silav hatin qîrîn.

Hevserokê NAV-DEM'ê yê Berlînê Yeko Ardil li mîtingê axivî û anî ziman, hikumeta Elman xwe dispêre qedexeya li ser PKK'ê û bi vî rengî astengiyan derdixîne pêşiya hemû çalakîyên gelê Kurd. Ardil wiha

dewam kir: "Ev 200 sal in, Elmanya çi yekser çi jî neyaser di nava politîkayên qirêj ên dijî gelê Kurd de ye. Yê ku îro ev li me kirin, di komkujîya Ermenîyan û hemû komkujîyên din ên li Tirkîyeyê de rol lîstine. Em bang li Merkel dikin ku dawî li van qedexeyên xwe yê bîwate bîne.

Gelê Kurd li Rojava, li dijî barbarên DAİŞ'ê nixrên tevahiya mirovahiyê diparêze. Divê hikumeta Merkel ji ber qedexekirina flameyên PYD, YPG û YPJ'ê, li ber xwe bikeve." Nûnerê MLPD'ê jî li mîtingê axivî û xwest, firotina çekan ji bo dewleta Tirk bê sekandin û qedexeya li ser PKK'ê were rakirin.

ajansfirat.com

Talebanî; Pêwîste parleman bê karakirin

Talebanî tekez li ser karakirina parlemankir û got pêwîste bê karakirin. Îro roja yekşemê 28-5-2017'an, seroka fraksiyona keskê ya parlemana Kurdistanê Bêgerd Talebanî aşkîre kir ku ew gotinê ku hatine weşandin ku wê parlemanê bi bê Goran û Komala Îslamî kara bikin, ne raste û tiştê wiha li ara de nîne. Di wê barê de, Bêgerd Talebanî ji PUKmedia'yê re ragihand ku ew gitiyên ku tîr gotin ku wê parleman bi YNK-PDK-Yekgirtî bête karakirin û Goran û Komal wê li derve bimînin kok ne raste û dûre ji rastiyan.

Her weha Talebanî aşkîre kir ku berê jî gelek pêşniyar ji bo YNK'ê hatin ji bo wergirtina serokatîya parlemanê, lê YNK'ê nepejirand û xwest ku hemû kes tê de beşdar bin û çalak bin.

PUKmedia

Îran Rojhilatê Kurdistanê bê av dêhle

Dewleta sêdareyan Îran, xwezaya Rojhilatê Kurdistanê bi çêkirina bendavan tarûmar dike. Li ser vê mijarê Rêxistina Mafê Mirovan ya Rojhilatê Kurdistanê raporek weşand û diyar kir ku xwezaya Rojhilatê Kurdistanê di bin metirsiyê de ye.

Rêxistina Mafê Mirovan a Rojhilatê Kurdistanê raporek weşand û diyar kir ku Îran hewl dide bi talankirina serçaveyên avê yê Rojhilatê Kurdistanê xwezaya Kurdistanê xira bike.

Li gorî Komeleya Mafê Mirovan a Rojhilatê Kurdistanê û daxuyaniyên qeymeqamên parêzgehên Rojhilatê Kurdistanê Sine, Êrmiye, Kirmanşan û Îlamê projeyên bendavan ên li parêzgehên Rojhilatê Kurdistanê berdewam e. Li gorî vê; li parêzgeha Sine 18 bendav, li Êrmiyê 52 ben-

hinekan ji wan jî hîna dewam dike.

Komeleya Mafê Mirovan a Rojhilatê Kurdistanê raporek weşand û di raporê de diyar kir ku di salên derbasbûyî de Îranê bi çêkirina bendava Dirayan ku li herêma Hewreman xwestiye bibe sedema kaviilkirina berhemên dîrokî yê li wê herêmê û hat got, "Di cîhanê de çemê herî kurt yê bi navê Kanî Bil li vî parçeyê Kurdistanê ye. Niha tê xwestin ku ev çem tîk bête birin û wî bixin ber vê bendavê. Li aliyê din bendavek din li ser çemê Simre hatiye çêkirin ku bûye sedema tinekirina berhemên dîrokî yê Îlamê."

Bi destê artêşê tê kirin

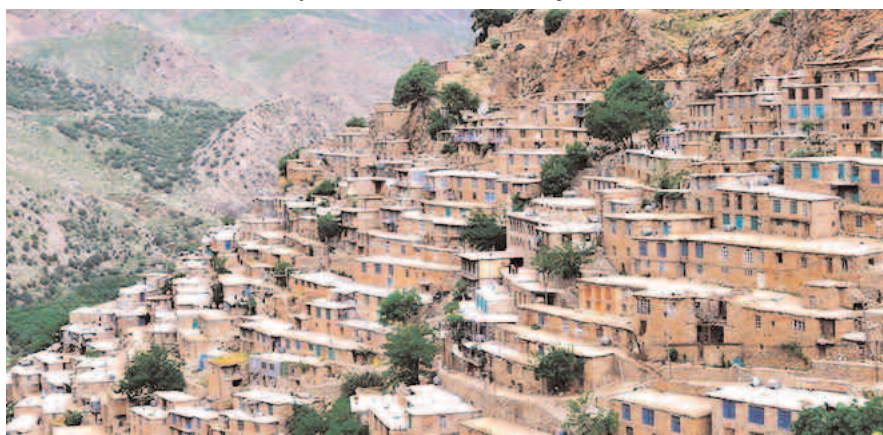
Di raporê de ev jî hat gotin: "Ji du salan zêdetir e şirketa artêşa pasdarên Îranê li Rojhilatê Kurdistanê dest bi çêkirina bendava Kanî Sêwî

dike. Tevahiya ava bendava Dirayan û ji sedî 80'yê ava bendava Gawşan jî herêmeke din ya Îranê re bi armanca dabînkirina ava vexwarinê û çandiniyê tê veguhestin. Di heman demê de li parêzgeha Sine tenê 7 hezar hektar zeviyê çandiniyê bi wê bendavê hatiye çêkirin. Bi giştî zeviyên çandiniyê yê li Îranê ji sedî 36 e. Lê belê li Rojhilatê Kurdistanê ji sedî 10 e.

Li dijî qanûnên navneteweyî ne

Rapora îşaret bi metirsiya li ser zeviyên jî dike û wiha dewam dike: "Hêjayî gotinê ye ku li gorî bilançoyên ji aliyê cîhada keşawerzî ya parêzgeha Sine ve hatiye belavkirin, bi qasî 460 hektar zeviyê çandiniya Rojhilatê Kurdistanê ketine bin ava van bendavan û heta niha ti hewildanek di vê çarçoveyê de ji bo avdanî û debara van zeviyên ne hatiye dayîn. Tevahiya van projeyên çêkirina bendavan li Rojhilatê Kurdistanê bi armanca dabînkirina ava vexwarina bajaran û bipêşxistina çandiniyê hatine çêkirin. Mixabin di pratîkê de tiştên cuda tê dîtin û dewleta Îranê bi talankirina serçaveyên avdaniya Rojhilatê Kurdistanê hewl dide xwezaya Kurdistanê tîk bibe û herêmên Kurdan birçî bike. Ev mijar li gorî xala 55'an a konferansa Lahey ya sala 1907'an û konferansa Cenevre talankirina serçaveyên xwezayê di bin desthiladariya dewletan de bi temamî hatiye qedexekirin."

yeniozgurpolitika.com

dav, li Kirmanşanê 22 bendav û li Îlamê jî 40 bendav di pênc salên dawî de hatine çêkirin û çêkirina

ya li Pîranşarê kiriye. Ev bendav jî ava çemê Zêyê Mezin û bilindiya dola Şêx Ayşe dixwe metirsiyê û tine

Çeteyên Tirkîyeyê li Kerkûkê bûn

Hinek çeteyên ser bi dewleta Tirk ku li Rojavayê Kurdistanê şer dikin, serdana Kerkûkê kiribûn û li gel hinek alî û kesayetên girêdayî eniya Tirkmenan kom bûne.

Hinek çeteyên ser bi dewleta Tirk ku li Rojavayê Kurdistanê şer dikin, serdana Kerkûkê kiribûn û li gel hinek alî û kesayetên girêdayî eniya Tirkmenan kom bûne. Di kombûnê de rewşa Tirkmenên Başûr û Rojavayê Kurdistanê û Sûriyê nîqaş kirine. Malpera Hewal ku zêdetir girîngiyê dide rewşa navxweyî ya Kerkûkê, bi rêya çavkaniyên xwe nûçeyek belav kir û ragihand ku hinek çeteyên ser bi Tirkîyeyê serdana bajarê Kerkûkê kirine.

Di nûçeyê de hat gotin, "Çeteyan serdana Tevergera Neteweyî ya Tirkmenan û Komeleya Şehîdên Siyasî ya Tirkmenan kir ku birayek Erşad Salihî berpîrsê wê ye. Ev çekdar li

mêvanxaneyê parlamenteriya Erşad Salihî ya Serokê Eniya Tirkmenan man."

Komên saziya veşartî ya Tirkîyeyê

Heman nûçeyê ragihand ku koma çekdaran qerta vexwendinê ji bo birayê Erşad Salihî şandiye û wiha domand: "Di serdanên li gel

aliyan de mijara Tirkmenên Başûrê Kurdistanê, Iraq, Rojavayê Kurdistanê û Sûriyê hatine nîqaş kirin." Nûçe wiha bi dawî bû: "Di van demên dawî de gelek kesên siyasî, leşkerî, hûnerî û aliyên çapemeniyê serdana Eniya Tirkmenan dikin û gelek civînên cûda li gel rayedarên Tirkmenan li dar xistine."

yeniozgurpolitika.org

Kurdistanê liv û tevgerê de ne!

Mamostayeke zankoyê amaje bi vê yekê dike ku li gel bilindbûna nîrxê neftê, vê yekê bandor li dahata Kurdistanê kiriye û liv û tevger ketiye bazarê.

Serokê navenda lêkolînên strate-

jîk û mamostayê zankoyê Dr. Aras Xoşnaw ji BasNewsê re ragehand: "Biryarê hikûmetê derketiye ku deyn û qerê banqeyan û şirketan û muqawilan bê dayîn û ev yek jî dê liv û tevgerê têxe bazarê, ew projeyên

ku hikûmetê bûye sedem ku tevgera li bazarê ber bi başbûnê ve biçe, ji ber vê bendevanî hene ku rewşa aborî ya Kurdistanê ber bi başbûnê ve biçe."

Herwaha got, yek ji tiştên serekî yê hikûmetê ew e ku pêdaçûn li ser sîstema paşketina mûçe bike û qerebûya wan bê kirin ku ji vê yekê zêde dîtinê û biryare ev yek bibe bername jî, lê dê bi çî bername û sîstemekê bibe ne diyar e û dê di berjewendiya fermanberan de be. Dr. Aras Xoşnaw got: "Hêvî hene û kar li ser henardekirina nefta Kurdistanê tê kirin û dê zêde bibe, henardekirina neftê zêde bibe dê dahata Kurdistanê jî zêde bibe û tevger jî dê bikeve bazarê."

BasNews

Serok Trump li Îsraîlê Rexneyên Giran li Îranê Dike

Serokê Amerîka Donald Trump îro li Îsraîlê, berî hevdîtinê ligel Serokwezîrê Îraîlî Benjamin Netanyahu êrîşkarîya Îranê û rêkeftina navokî ya rêvebirîya Obama ligel wî welatî rexne kir.

"Şûna ku spasdar bin û bejin mal ava, Îranî niha bi çekdarên nîxwe, bi diravên xwe li Yemenê, Îraqê û Sûriyê şer dikin. Me ne tenê jîyan da wan, lê me herwiha dewlemendî û xweşhalî da wan. Jibo Amerîka tiştêkî pir xirab bû ku rêkeftineke wiha hate kirin."

Trump di axaftina xwe de, herwiha cîh da hevdîtinê xwe ya ligel Rûsan ku tê îdia kirin belgîyên nepênî yê Îsraîlê dane dîplomatên Rûsî.

"Min di axaftina xwe de qet qala navê Îsraîlê nekirîye. Tiştên ku ji devê min dinivîsin, nûçeyeke nû ya derew e."

dengeamerika.com

Dezgeha Xêrxwazî ya Barzanî bi helkefta meha Remezanê xwarina gerim pêşkêşî penaberan dike

Li yekemîn roja meha Remezanê de dezgeha Xêrxwaziya Barzanî xwarina gerim pêşkêşî penaberan li kampa Hesên Şam ya koçberên Mûsilê kir.

Duh, Şemiyê 27.05.2017 Yekemîn roja meha remezana pîroz bû, dezgeha Xêrxwaziya Barzanî weke alîkariyekê jib o penaberên kampa Hesên Şam 2 hezar wecbe xwarina gwerim berî fîtarê pêşkêşî wan koçberan kir. Hêjayî gotinê ye ku, piraniya koçber û penaberên Mûsilê li meha

Remezana pîroz de dezgeha xêrxwaziya Barzanî alîkariya wan dike.

BasNews

Koyê - Alavên lêdana bîrên avê tîn komkirin

Li bajarê Koyê yê Başûrê Kurdistanê, alavên lêdana bîrên avê yê ku bi awayekî ne qanûnî bîran

dikolin, tîn komkirin. Qaymeqamê Koyê Serkewt Resûl ji BasNewsê re got, me dest bi komirina wan alavên lêdana bîrên avê kiriye yê ku bi awayekî ne qanûnî bîran dikolin. Serkewt Resûl her wiha got, piştî ku ew alav kom kirin emê wan derxînin derveyî Kurdistanê. Qaymeqamê Koyê diyar kir ku ew nahêlin ew alavên lêdana bîran derbasî Kurdistanê bibin û got, me ji hemû xalên kontrolê jî daxwaz kiriye pêşîya wan kesên ku alavên lêdana bîran derbasî Kurdistanê dikin, bigirin.

BasNews

Президент Барзани поздравил мусульман с началом Рамазана

Президент Иракского Курдистана Масуд Барзани в пятницу 26 мая опубликовал заявление, посвященное началу Рамазана, в котором выразил надежду, что священный месяц мусульман

положит конец насилию и терроризму во всем мире.

"В связи с началом святого месяца Рамазан я сердечно поздравляю мусульман всего мира и жителей Курдистана и Ирака", - говорится в заявлении.

Большинство мусульманских стран объявили субботу, 27 мая, первым днем Рамазана. **kurdistan.ru**

Езидский командир предупреждает РПК и "Хашд аш-Шааби"

Глава "Езидской демократической партии" и командир "Езидских Сил Защиты" ("Ezidkhan Protection Force"), Хейдар Шешу, в четверг обратился к партизанам "Рабочей партии Курдистана" (РПК) и шиитским ополченцам "Хашд аш-Шааби" с призывом покинуть Синджар и остальные районы курдов-езидов на севере Ирака. Во время интервью "BasNews" Хайдар Шешу сказал, что силы РПК и "Хашд аш-Шааби" представляют угрозу для жителей Синджара, потому что "мы видим, что они пытаются разделить

этот район на три отдельные части".

Шешу пояснил, что РПК создала множество контрольно-пропускных пунктов в Ханасоре и рассматривает его как отдельную область, независимую от Синджара.

Если, подобно РПК, силы "Хашд аш-Шааби" также установят контрольные пункты в остальной части езидских районов Синджара, таких как Тал Банат, Тал Касаб, Кочо, Гир Узер и Сибя Шейх Хидир, "тогда произойдет еще одна бойня".

Командир заявил, что благодарит все стороны, которые помогли освободить Синджар от боевиков "Исламского государства" (ИГ), и тех, кто поможет вернуть остальную часть езидских территорий, но, в то же время, он призвал их покинуть территорию после изгнания ИГ.

"Силы "Хашд аш-Шааби" должны передать весь район Синджар народу Синджара, потому что, если они останутся надолго, и РПК откажется покинуть этот район, тогда народ Синджара будет вынужден противостоять им".

"Люди Синджа хотят защищать свои территории сами... Наши люди нуждаются в мире и стабильности".

Шешу, в частности, потребовал от РПК прекратить сеять "смуту" в районе, заявив: "Мы выступаем против попыток РПК превратить Синджар в свою вторую Кандильскую цитадель на общих границах между Ираном и Ираком и Турцией".

"Езидские Силы Защиты", в которые вошли сотни езидских женщин и мужчин, включены в состав официальных войск Иракского Курдистана, пешмерга, хотя они еще не вооружены министерством пешмерга, сказал Шешу. Езидский командир также уверен, что референдум о независимости Курдистана от Ирака должен быть проведен и в Синджаре. Он назвал референдум "ключом к разрешению всех проблем в Синджаре", в то же время призвав Региональное правительство Курдистана (КРГ) реконструировать разрушенные войной районы езидов. **kurdistan.ru**

Премьер-министр Курдистана осудил террористическую атаку на коптских христиан в Египте

Премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барзани в своем субботнем заявлении осудил теракт, совершенный в пятницу 26 мая против коптских христиан в Египте, в результате которого погибли и получили ранения десятки людей.

"Я решительно осуждаю террористическое нападение, совершенное вчера на два автобуса, в которых ехали коптские мирные жители, в городе Минья в Египте, и в результате которого погибли около 30 человек", - говорится в заявлении премьер-министра КРГ.

Нечирван Барзани выразил соболезнования семьям погибших и пожелал скорейшего выздоровления пострадавшим в результате теракта. "Хотя теракты часто происходят в разных местах по всему миру, международному сообществу необходимо серьезно относиться к этой проблеме и принимать более решительные меры для

борьбы с террористическими группами, и активизировать усилия по противодействию их идеологиям", - сказал Барзани.

По меньшей мере 28 человек были убиты, и еще

более 40 детей.

Как сообщили СМИ, 10 нападавших в масках открыли огонь по автобусам на трассе в пустыни.

Египет находится в состоянии чрезвычайного положения

около 23 получили ранения, после того как группа боевиков напала на автобусы с коптскими христианами в египетской провинции Минья. Верующие ехали на автобусах на экскурсию в монастырь Святого Самуила. В одной из машин находились

после двойного нападения на коптские церкви в Вербное воскресенье, совершенного в прошлом месяце. За это нападение, в результате которого погибли десятки людей, взяло на себя ответственность "Исламское государство" (ИГ). **kurdistan.ru**

РПК и "Хашд аш-Шааби" пытаются открыть совместный фронт в Синджаре

Силы турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), дислоцированные в езидском Синджаре на севере Ирака, продвигаются к двум районам на юге Синджара, чтобы открыть совместный фронт с силами шиитского

вернуться в свои дома в районах Тель-Банат, Коджо и Тель-Касаб в южных районах Синджара. Поэтому пешмерга заблокировали дороги, ведущие в эти районы, чтобы защитить гражданское население.

зонами, подконтрольными РПК, и территориями, подконтрольными правительству Ирака.

"РПК пытается установить связь с правительством Ирака на юге Синджара", - сказал в пятницу в беседе с "BasNews" глава синджарского отделения "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Вахид Бакози. Цель РПК - получать финансовую и военную помощь непосредственно из Багдада, сказал чиновник.

Сообщается, что силы РПК, дислоцированные в Синджаре, получают ежемесячные зарплаты из Багдада, поскольку они зарегистрированы как часть сил "Хашд аш-Шааби".

Администрация Синджара, правительство Иракского Курдистана и официальные лица США неоднократно призывали РПК покинуть езидский район. Однако партизаны отказываются сделать это, объявив Синджар зоной своего влияния. **kurdistan.ru**

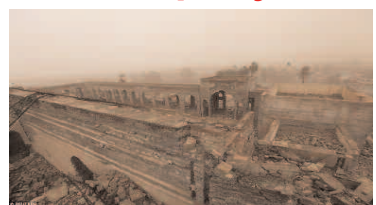
ополчения "Хашд аш-Шааби".

Касем Дарбо, командующий операциями пешмерга Иракского Курдистана в Синджаре, сообщил "BasNews", что "Хашд аш-Шааби" не позволяют местным ВПЛ

По его данным, РПК и "Хашд аш-Шааби" продвигаются к районам Сибя Шейх Хидир и Гир Узеир на юге Синджара, пытаясь открыть совместный фронт в южном Синджаре с целью создания прямого маршрута между

Реконструкция Ирака потребует 100 млрд долларов

Правительство Ирака, планируя этап восстановления страны после ликвидации "Исламского государства" (ИГ), оценило его стоимость в 100 миллиардов долларов, сказал министр планирования Салман Джумаили. На восстановление всех пострадавших районов потребуются не менее 10 лет,

отметил Джумаили во время встречи с новым региональным директором Всемирного банка по Ближнему Востоку, Сароджем Кумаром Джа.

Первая фаза реконструкции продлится с 2018 по 2022 год, и будет продолжена до 2028 года в рамках второй фазы.

Министр пояснил, что его страна попытается выделить специальный фонд из своего годового бюджета и попросить международную помощь и займы для решения этой проблемы. **kurdistan.ru**

Курдские власти лоббируют поддержку независимости Курдистана на международном уровне

Визит президента Иракского Курдистана Масуда Барзани в Болгарию является "жизненно важным" в то время, когда курды находятся на грани принятия решения об их будущем. Об этом пишет политический обозреватель Бевар Ахмед.

В четверг президент Барзани во главе высокопоставленной делегации прибыл в Софию и встретился с премьер-министром Болгарии Бойко Борисовым.

Хотя независимость региона Курдистан является внутренней проблемой, это также внешний вопрос, поскольку Курдистан нуждается в международной поддержке проекта, считает Ахмед. И чиновники Курдистана усилили свои действия в продвижении независимости, а Барзани, возможно, с этой же целью посетит США.

По неофициальным данным, референдум будет проведен осенью 2017 года.

В кулуарах Всемирного экономического форума по Ближнему Востоку и Северной Африке, прошедшем в Иордании 19-21 мая, президент Барзани обсудил решение Курдистана провести референдум с мировыми и арабскими лидерами. В это же время глава Совета Безопасности Курдистана

Масрур Барзани встречался со старшими должностными лицами США в Вашингтоне, чтобы заручиться дальнейшей поддержкой сил пешмерга и референдума. В начале июня премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани прибудет для переговоров в Россию.

kurdistan.ru

Власти Ирака призвали США выплатить компенсации жителям Мосула

Власти Ирака призвали США выплатить компенсацию после того, как Пентагон признал гибель более 100 мирных жителей Мосула в результате мартовского авиаудара международной коалиции по террористической группировке ИГ (запрещена в России), сообщает агентство Ассошиэйтед Пресс.

"Мы призываем международное сообщество и в особенности Соединенные Штаты выплатить компенсации пострадавшим", — приводит агентство заявление замглавы местного совета Найнавы Нураддина Каблана. По его словам, США должны восстановить дома пострадавших в результате авиаудара жителей, чтобы "смягчить психологический ущерб".

В четверг Пентагон распространил заявление, в котором признал гибель как минимум 101 мирного жителя в результате авиаудара международной коалиции 17 марта в западном Мосуле. Сообщалось, что расследование

американских военных установило, что авиаудар непреднамеренно спровоцировал взрыв, в результате которого произошло обрушение здания.

Операция иракских военных против ИГ (группировка запрещена в РФ) в Мосуле ведется с октября 2016 года при поддержке международной коалиции во главе с

США. В настоящее время иракские военные и коалиция проводят операцию по освобождению Мосула. В марте правительственные силы заявили о полном окружении террористов в городе, они были отрезаны от боевиков в Сирии. Иракские силовики заявили, что взяли под контроль две трети западной части города.

kurdistan.ru

Иракская армия штурмует последний район Мосула, занятый боевиками

Иракская армия приступила к штурму последнего района Мосула, находящегося под контролем боевиков террористической организации "Исламское государство" (организация, деятельность которой запрещена в РФ). Об этом 27 мая сообщили на официальном сайте командования военных сил Ирака в Facebook.

По словам командующего операцией по освобождению Мосула Абдель-Амира Яраллу, отряды объ-

единенных сил антитеррористической коалиции приступили к освобождению оставшихся районов на правом берегу реки Тигр.

Иракская армия перешла в наступление в районе Шифа, где расположена республиканская больница. Полицейские силы Ирака перешли в наступление в районе Занджили, а элитные подразделения антитеррора — в районе Саха.

Напомним, операция по освобождению Мосула тянется с октября 2016 года. "На земле" наступление ведут силы иракской армии, ополчения и курдские отряды. Поддержку с воздуха и артподдержку осуществляют Вооруженные силы США.

Сперва удалось освободить восточную часть Мосула, до террористы закрепились в западной части города и долгое время удерживали её. Поскольку бои идут в городе, BBC США часто атакуют кварталы жилой застройки, что неминуемо приводит к жертвам среди мирного населения.

Глава МИД России и премьер-министр Курдистана обсудят ход борьбы с терроризмом

Министр иностранных дел России Сергей Лавров и премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барзани обсудят усилия международной коалиции в борьбе против "Исламского государства" (ИГ) в Мосуле.

Выступая на пресс-конференции в пятницу, 26 мая, заместитель министра иностранных дел России Михаил Богданов заявил, что в рамках Петербургского Международного Экономического Форума, который пройдет с 1 по 3 июня, Лавров и Барзани также обсудят все темы, связанные с борьбой с терроризмом в Сирии, Ираке и регионе в целом.

Богданов также упомянул военные силы Курдистана, пешмерга, заявив, что они активно участвуют в усилиях по борьбе с терроризмом.

Ранее в четверг представитель МИД России Мария Захарова сообщила на своем пресс-брифинге, что министерство раскроет более подробную информацию о точной дате и темах, которые будут обсуждаться на встрече между главой МИД РФ и премьер-министром КРГ, на следующей неделе.

kurdistan.ru

G7 призвала страны Ближнего Востока играть большую роль в уничтожении ИГ

Страны G7 в итоговой декларации призвали государства ближневосточного региона играть большую роль в уничтожении террористической группировки "Исламское государство" (ИГ*, запрещена в РФ) в Ираке, Сирии, Йемене и других странах.

"Мы достигли значительного прогресса в сокращении присутствия ИГ* в Сирии и Ираке и сокращении ее влияния. Мы привержены продолжать эти усилия для полного освобождения захваченных территорий от ИГ*, в особенности в Мосуле и в Ракке, в попытке полного уничтожения ИГ* и прекращения насилия, массового нарушения прав человека и международного гуманитарного права", — говорится в заявлении.

Страны "семерки" также призвали государства ближневосточного региона играть конструктивную роль в усилиях по достижению политического решения и мира, к чему можно прийти только при полном уничтожении ИГ* и других террористических групп и экстремизма в долгосрочной перспективе в Ираке, Сирии, Йемене и других странах.

kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 13 (387) 29 Май, 4 июнь 2016 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Курдистана встретился с премьер-министром Болгарии

25 мая президент Курдистана Масуд Барзани, прибывший с официальным визитом в Болгарию, встретился с премьер-министром Болгарии Бойко

Борисовым для обсуждения двусторонних отношений и предстоящего референдума по независимости Курдистана. На встрече присутствовал также

Глава Совета Безопасности Курдистана, Масрур Барзани.

Президент Курдистана подробно рассказал о плане проведения референдума о независимости от Ирака, который должен состояться до конца текущего года.

Как сообщил старший советник Барзани, Хемин Хаврами, военная помощь Болгарии курдским силам пешмерга также была в повестке дня. Затем курдская делегация провела встречу со спикером парламента Болгарии для обсуждения последних событий в регионе и дальнейшего укрепления взаимоотношений. kurdistan.ru

Курдянка из Сулеймании стала "Мисс Ирак-2017"

25 мая в отеле "Babylon Warwick" в Багдаде завершился конкурс "Мисс Ирак 2017".

Курдская красавица, Виан Амер Нури Сулеймани заняла 1-е место в национальном конкурсе красоты, в котором участвовали 15 девушек со всей страны.

Комиссия министерства культуры отметила специальным призом "Мисс Ниневия" ездикку Лидию Халлат из Башики, которая бежала со своей семьей в 2014 году после того, как боевики "Исламского государства" (ИГ) захватили ее город.

В пресс-релизе организаторов конкурса сообщается, что впервые в мероприятии одновременно участвовали женщины арабского, курдского, туркменского, халдо-ассирийского и езидского происхождения.

Победительница, 23-летняя

иракской столице Багдад. Она имеет степень в области разработки программного обеспечения и свободно владеет английским языком. Это было ее первое участие в конкурсе красоты.

"Я буду работать над поощрением прав женщин в стране", - сказала она в интервью корреспонденту "Kurdistan24".

курдянка Виан Амер Нури Сулеймани из города Сулеймания Иракского Курдистана, в настоящее время проживает в

tan24".

Заместитель министра культуры Ирака Фаузи Атроши, который также является руководите-

лем конкурса, отметил победу Виан, сказав, что "именно ее исключительные качества принесли ей победу... Она не только культурна и хорошо образована, но и ее красота аристократична". 18-летняя Масти Хама Адель ("Мисс Халабджа-Хавраман") была объявлена "Мисс Ирак в области индустрии красоты".

Марина Рокан из Дамаска, Сирия (представляющая регион Русафа) и Сара Абдулджаббар ("Мисс Эрбиль") заняли второе место и третье места соответственно. "Мисс Эрбиль" заявила, что имеет много планов на будущее, но главный из них - основать больницу для детей, страдающих от рака. В 2015 году иракский конкурс красоты был восстановлен после 44-летнего перерыва. В первый и последний раз представительница Ирака участвовала в конкурсе "Мисс Вселенная" в 1972 году. Ею была Видждан Бурхан ад-Дин Сулийман. kurdistan.ru

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Премьер-министр Курдистана встретится с министром иностранных дел России

Премьер-министр Регионального правительства Курдистана (КРГ) Нечирван Барзани примет участие в предстоящем Международном экономическом форуме в России, а также встретится с рядом мировых лидеров, чтобы обсудить детали последних событий в регионе.

1-3 июня в Санкт-Петербурге состоится 21-й Международный экономический форум, призванный содействовать диалогу и решению вопросов, связанных с экономикой.

Пресс-секретарь МИД России Мария Захарова подтвердила в четверг, что Барзани встретится в Санкт-Петербурге с министром иностранных дел России, Сергеем Лавровым. Ожидается, что курдский премьер также проведет другие встречи с мировыми лидерами в кулуарах этого мероприятия. kurdistan.ru

За 10 дней в Иране повесили 7 курдских заключенных

За последние 10 дней семь курдских заключенных были повешены в тюрьмах по всему Ирану. Об этом в воскресенье сообщила курдская правозащитная организация "Hengaw". Казни прошли в тюрьмах городов Занджан, Орумия и Керманшах.

Последним повешенным был 34-летний Абдулла Кадерзаде из города Накаде провинции Западный Азербайджан. Он был обвинен в торговле наркотиками и казнен в среду в Занджане. kurdistan.ru

Силы пешмерга отбили атаку ИГ возле Туз Хурмату

Силы пешмерга отбили атаку ИГ возле Туз Хурмату Поздно вечером 27 мая боевики "Исламского государства" (ИГ) совершили нападение на позиции курдских сил пешмерга близ Туз Хурмату в иракской провинции Салахаддин. Начальник отдела по СМИ администрации Туз-Хурмату Мохаммед Файик сообщил, что бой между пешмерга и ИГ прошел у деревне Хильва. Чиновник заявил, что нападение было успешно отражено. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbirlər:

Ramiz Qərib,

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFS 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500